

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ,

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΠΑΤΡΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΘΕΜΑ:

**«Δημογραφικό πρόβλημα :
Υπογεννητικότητα - Γήρανση
πληθυσμού. Η εξέλιξη της
υπογεννητικότητας την τελευταία
δεκαετία στην Ελλάδα. Ποιοι
παράγοντες την επηρεάζουν»**

ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ

ΓΙΑΝΝΕΛΟΣ ΛΟΥΚΑΣ

ΡΟΥΣΑΚΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ

ΕΠΟΠΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

ΒΑΣΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑ

ΠΑΤΡΑ, ΜΑΙΟΣ 2016

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η μελέτη της εξέλιξης του πληθυσμού μιας χώρας αποτελεί μια σημαντική διαδικασία, η οποία αποτελεί αποτέλεσμα στατιστικών ερευνών. Αρμόδια για την διαδικασία αυτή στην χώρα μας είναι η ΕΛΣΤΑΤ, η οποία πραγματοποιεί απογραφές πληθυσμού ανά **10** έτη. Μεταξύ των απογραφών του **2001** και του **2011** σημειώθηκε μείωση του ελληνικού πληθυσμού, οδηγώντας σε όξυνση του δημογραφικού προβλήματος. Ως σημαντικότερα αίτια μπορούν να θεωρηθούν η μείωση των γεννήσεων, η αύξηση της θνησιμότητας, η μετανάστευση Ελλήνων στο εξωτερικό, η μεταβολή του τρόπου ζωής και κυρίως η οικονομική κρίση. Αποτέλεσμα είναι να πλήττεται η χώρα σε εθνικό, οικονομικό και κοινωνικό επίπεδο με τρόπο που εξηγείται στα πλαίσια της συγκεκριμένης πτυχιακής εργασίας.

Πίνακας περιεχομένων

ΕΙΣΑΓΩΓΗ - ΠΡΟΛΟΓΟΣ	9
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ	10
1.1. Ορισμός Δημογραφίας.....	10
1.2. Η Ελληνική Στατιστική Αρχή.....	11
1.3. Η τάση μεταβολής του ελληνικού πληθυσμού.....	12
1.4. Δημογραφικό Πρόβλημα.....	14
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΑΙΤΙΑ ΚΑΙ ΠΤΥΧΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ	15
2.1. Υπογεννητικότητα.....	15
2.1.1. Στατιστικά Γεννήσεων.....	15
2.1.2. Αίτια Υπογεννητικότητας.....	18
2.1.3. Συνέπειες Υπογεννητικότητας.....	20
2.2. Αύξηση Θνησιμότητας.....	21
2.2.1. Αίτια Θνησιμότητας.....	24
2.3. Συνδυασμός Θανάτων - Γεννήσεων.....	28
2.4. Γήρανση του Πληθυσμού.....	32
2.5. Υπογονιμότητα.....	35
2.6. Εκτρώσεις.....	36
2.7. Μετανάστευση Ελλήνων στο εξωτερικό.....	39
2.7.1. Η ελληνική μετανάστευση στα χρόνια της κρίσης.....	40
2.7.2. Η ελληνική μετανάστευση με αριθμούς.....	41
2.7.3. Προς ποιες χώρες κινούνται οι Έλληνες.....	42
2.7.4. Πόσοι θέλουν να φύγουν από την Ελλάδα.....	46
2.7.5. Επιπτώσεις μετανάστευσης.....	47
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	49
3.1. Απογραφή 2011.....	49
3.1.1. Στοιχεία ανά ομάδες ηλικιών.....	49
3.1.3. Στοιχεία ανά δήμο.....	55
3.1.4. Στοιχεία ανά ομάδες και οικογενειακή κατάσταση.....	57
3.1.5 Στοιχεία ανά ομάδες υπηκοοτήτων.....	59

3.1.6. Στοιχεία για νοικοκυριά και πυρηνικές οικογένειες.....	61
3.2. Συγκριτικά Στοιχεία Απογραφών 2001 και 2011.....	63
3.3. Δημογραφικοί Δείκτες, Γάμοι και Διαζύγια	69
3.4 Μελλοντικές προβλέψεις για την πορεία του πληθυσμού.....	72
3.5. Στατιστικά στοιχεία πληθυσμού ευρωπαϊκών χωρών	73
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ.....	81
4.1. Εθνικές Συνέπειες.....	81
4.2. Επίδραση στις Ένοπλες Δυνάμεις	84
4.3. Αποδυνάμωση της περιφέρειας.....	85
4.4. Οικονομικές Συνέπειες.....	85
4.5. Κοινωνικές Συνέπειες.....	87
5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	89
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ - ΠΗΓΕΣ	93

ΛΙΣΤΑ ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνα 1: Έντυπο απογραφής 2011[5]	13
Εικόνα 2: Δείκτης Γεννητικότητας[9]	17
Εικόνα 3: Δείκτης Γονιμότητας[10]	18
Εικόνα 4: Δείκτης Θνησιμότητας 1990 - 2012[10].....	24
Εικόνα 5: Αίτια Θανάτου 2012[11]	25
Εικόνα 6: Αυτοκτονίες 2002 - 2013[12]	27
Εικόνα 7: Ανθρωποκτονίες 1990 - 2012[13]	27
Εικόνα 8: Διαχρονικός Δείκτης Βρεφικής θνησιμότητας[10]	28
Εικόνα 9: Σύγκριση Γεννήσεων - Θανάτων διαχρονικά[8]	31
Εικόνα 10: Ηλικιακές Ομάδες 0-14 και 65+ (Γράφημα)[10]	34
Εικόνα 11: οι 20 πιο γερασμένες χώρες του κόσμου[15]	35
Εικόνα 12: Εξέλιξη εκτρώσεων[19].....	38
Εικόνα 13: Στατιστικά στοιχεία εκτρώσεων[19].....	39
Εικόνα 14: Στατιστικά Στοιχεία Eurostat[20]	42
Εικόνα 15: Κατανομή Ελλήνων ανά ήπειρο[20]	44
Εικόνα 16: Δημοφιλείς προορισμοί για μετανάστες[20]	45
Εικόνα 17: Ομάδες ηλικιών: πληθυσμός και ποσοστό επί τοις εκατό κατά φύλο[21]	51
Εικόνα 18: Κατανομή του Μόνιμου Πληθυσμού κατά περιφέρεια 2011[21].....	53
Εικόνα 19: Μέση ηλικία μόνιμου πληθυσμού κατά περιφέρεια 2011[22].....	54
Εικόνα 20: Μέση ηλικία κατά αστικότητα 2011[22]	54
Εικόνα 21: Μόνιμος πληθυσμός στους 10 μεγαλύτερους δήμους (Γράφημα)[21]	55
Εικόνα 22: Φύλο και οικογενειακή κατάσταση 2011[21]	58
Εικόνα 23: Μόνιμος πληθυσμός κατά ομάδες υπηκοοτήτων (Γράφημα) 2011[21]	60
Εικόνα 24: Υπηκοότητα κατά αστικές και αγροτικές περιοχές 2011[22]	60
Εικόνα 25: Νοικοκυριά κατά αριθμό μελών (Γράφημα) 2011[21].....	61
Εικόνα 26: Νόμιμος Πληθυσμός 2001 - 2011[23]	63
Εικόνα 27: Αυξομείωση νόμιμου πληθυσμού ανά περιφέρεια[23].....	64
Εικόνα 28: Δήμοι με μικρότερο και μεγαλύτερο νόμιμο πληθυσμό[23]	64
Εικόνα 29: Αύξηση ή μείωση πληθυσμού ανά τάξη μεγέθους[23].....	65
Εικόνα 30: Αριθμός οικογενειών ανάλογα με τον αριθμό των τέκνων (Γράφημα)[10].....	69
Εικόνα 31: Γάμοι κατά είδος 2009 - 2013(Γράφημα)[21].....	71
Εικόνα 32: Γεννήσεις Θάνατοι 2009 - 2013[21].....	71
Εικόνα 33: Δείκτης Γονιμότητας χωρών ΕΕ[10]	80
Εικόνα 34: Δείκτης Γεννητικότητας και Θνησιμότητας γειτονικών χωρών 2013[10]	81
Εικόνα 35: Γεννήσεις ανά ακριτική περιφέρεια[10].....	82

ΛΙΣΤΑ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1: Γεννήσεις 2013 - 2014[8].....	16
Πίνακας 2: Εθνικότητα μητέρας 2013 - 2014[8].....	16
Πίνακας 3: Μέση ηλικία μητέρας 2013 - 2014[8].....	17
Πίνακας 4: Θάνατοι 2013 - 2014[8].....	21
Πίνακας 5: Μέση ηλικία θανάτου 2013 - 2014[8].....	21
Πίνακας 6: Δείκτης Βρεφικής Θνησιμότητας 2013 - 2014[8].....	22
Πίνακας 7: Δείκτης Νεογνικής Θνησιμότητας 2013 - 2014[8].....	22
Πίνακας 8: Θνησιμότητα (Φύλο και Ηλικία)[8].....	23
Πίνακας 9: Αίτια Θανάτων 2000 - 2012[11].....	25
Πίνακας 10: Κύριες Αιτίες Θανάτου 2000 -2012[11].....	26
Πίνακας 11: Γεννήσεις(Ηλικία - Φύλο) 2010 - 2014[8].....	29
Πίνακας 12: Θάνατοι (Ηλικία - Φύλο) 2010 - 2014[8].....	29
Πίνακας 13: Σύγκριση Γεννήσεων - Θανάτων διαχρονικά[8].....	30
Πίνακας 14: Γάμοι 2013 - 2014[8].....	31
Πίνακας 15: Γεννήσεις - Θάνατοι ανά περιφέρεια[8].....	32
Πίνακας 16: Αναμενόμενη ηλικία συνταξιοδότησης[14].....	33
Πίνακας 17: Χώρες με ταχύτερους ρυθμούς γήρανσης.....	33
Πίνακας 18: Ηλικιακές ομάδες 0-14 και 65+[10].....	34
Πίνακας 19: Αίτια Υπογονιμότητας[16].....	36
Πίνακας 20: Κυριότερες χώρες προορισμού Ελλήνων[20].....	43
Πίνακας 21: Στατιστικά Ελλήνων Μεταναστών σε μεγάλες χώρες[20].....	44
Πίνακας 22: Μόνιμος πληθυσμός κατά φύλο και ηλικία 2011[21].....	50
Πίνακας 23: Μόνιμος Πληθυσμός κατά φύλο και περιφέρεια 2011[21].....	52
Πίνακας 24: Μόνιμος πληθυσμός στους 10 μεγαλύτερους δήμους 2011[21].....	55
Πίνακας 25: Δήμοι με την μεγαλύτερη μέση ηλικία 2011[22].....	56
Πίνακας 26: Δήμοι με την μικρότερη μέση ηλικία 2011[22].....	56
Πίνακας 27: Μόνιμος Πληθυσμός κατά ομάδες πληθυσμού 2011[21].....	57
Πίνακας 28: Ηλικία και οικογενειακή κατάσταση 2011[21].....	58
Πίνακας 29: Μόνιμος Πληθυσμός κατά ομάδες υπηκοοτήτων 2011[21].....	59
Πίνακας 30: Νοικοκυριά κατά αριθμό μελών 2011[21].....	61
Πίνακας 31: Πυρηνικές οικογένειες κατά τύπο 2011[21].....	62
Πίνακας 32: Πυρηνικές Οικογένειες κατά τύπο (Γράφημα) 2011[21].....	62
Πίνακας 33: Μεταβολή μόνιμου πληθυσμού στις περιφέρειες[24].....	65
Πίνακας 34: Εύρος Μεταβολής μόνιμου πληθυσμού δήμων[24].....	66
Πίνακας 35: Εύρος μεταβολής δήμων ανά φύλο[24].....	67
Πίνακας 36: Μεταβολές σε επιλεγμένους δήμους της χώρας[24].....	68
Πίνακας 37: Αριθμός οικογενειών ανάλογα με τον αριθμό των τέκνων 2001 -2011[10].....	68
Πίνακας 38: Δημογραφικοί δείκτες 2009 - 2013[21].....	70
Πίνακας 39: Γάμοι κατά είδος 2009 - 2013[21].....	70
Πίνακας 40: Διαζύγια 2008 - 2012[21].....	72
Πίνακας 41: Μελλοντικές Προβλέψεις[25].....	72

Πίνακας 42: Μελλοντικές προβλέψεις με κατανομή ανά ομάδες ηλικιών[25]	73
Πίνακας 43: Ετήσια αύξηση πληθυσμού ευρωπαϊκών χωρών[26]	75
Πίνακας 44: Πληθυσμός ευρωπαϊκών χωρών[26]	77
Πίνακας 45: Προσδόκιμο ζωής ευρωπαϊκών χωρών[21]	78
Πίνακας 46: Δείκτες Γεννητικότητας χωρών Ευρωπαϊκής Ένωσης[10].....	79
Πίνακας 47 : Γεννήσεις σε παραμεθόριες περιφέρειες της Ελλάδας[10].....	82

ΕΙΣΑΓΩΓΗ – ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Στα πλαίσια της συγκεκριμένης πτυχιακής εργασίας, θα ασχοληθούμε με το δημογραφικό πρόβλημα που απασχολεί την χώρα μας και θα εστιάσουμε στην τελευταία δεκαετία. Για τον λόγο αυτό θα στηριχτούμε σε στατιστικά στοιχεία των απογραφών **2001** και **2011**, που προσεγγίζουν την τελευταία δεκαετία, αλλά και σε οποιαδήποτε άλλα σύγχρονα στατιστικά στοιχεία είναι διαθέσιμα. Επομένως, η πτυχιακή μας δομηθεί ως εξής:

- Στο **Πρώτο Κεφάλαιο**, θα παρουσιάσουμε κάποιες βασικές έννοιες οι οποίες είναι χρήσιμες για την κατανόηση και την συνέχεια της πτυχιακής εργασίας.
- Στο **Δεύτερο Κεφάλαιο**, θα αναλύσουμε τα αίτια και τις πτυχές του δημογραφικού προβλήματος, παρουσιάζοντας πλούσια στατιστικά στοιχεία που αποδεικνύουν τα γραφόμενά μας.
- Στο **Τρίτο Κεφάλαιο**, θα παραθέσουμε ακόμη περισσότερο εμπειριστατωμένα δημογραφικά στοιχεία και ιδιαίτερα συγκριτικά στοιχεία μεταξύ των απογραφών **2001 -2011**, καθώς και στοιχεία που δείχνουν την εξέλιξη του πληθυσμού των ευρωπαϊκών χωρών.
- Στο **Τέταρτο Κεφάλαιο**, θα επισημάνουμε τις συνέπειες του δημογραφικού προβλήματος για την χώρα.
- Τέλος, στο **Πέμπτο Κεφάλαιο**, θα αναφέρουμε τα συμπεράσματά μας και θα προτείνουμε λύσεις για την αντιμετώπιση του .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ

Ζούμε σε μια εποχή, η οποία χαρακτηρίζεται από έντονες τεχνολογικές και κυρίως οικονομικές εξελίξεις. Από τις εξελίξεις αυτές δεν θα μπορούσε να μείνει ανεπηρέαστη και η πατρίδας μας, η οποία τα τελευταία 6 χρόνια ειδικά βιώνει έντονα τα σημάδια της οικονομικής κρίσης.

Ένα πρόβλημα, το οποίο ανέκαθεν απασχολούσε μια χώρα, η οποία θέλει να εξασφαλίσει την συνέχεια και την κυριαρχία της, είναι το δημογραφικό, δηλαδή το πώς εξελίσσεται ο πληθυσμός της με την πάροδο του χρόνου.

Για τον λόγο αυτό, αντικείμενο της συγκεκριμένης πτυχιακής εργασίας, αποτελεί το ενδιαφέρον ζήτημα του δημογραφικού προβλήματος της Ελλάδας. Πιο συγκεκριμένα, θα μελετήσουμε ζητήματα, όπως:

- Έννοιες Δημογραφίας
- Ορισμός Δημογραφικού Προβλήματος
- Αίτια και πτυχές του
- Αναλυτικά Στατιστικά στοιχεία εξέλιξης του ελληνικού πληθυσμού
- Συνέπειες
- Προτάσεις για αντιμετώπισή του

1.1. Ορισμός Δημογραφίας

Ο επίσημος ορισμός που υπάρχει για την δημογραφία[1] είναι ότι *“Πρόκειται για την επιστήμη που μελετά του ανθρώπινους πληθυσμούς, πρωταρχικά όσον αφορά το μέγεθος, τη σύνθεση και την εξέλιξη τους”*.

Επομένως από τον παραπάνω ορισμό προκύπτει ότι η δημογραφία είναι η επιστήμη που έχει ως αντικείμενο:

- την παρακολούθηση των πληθυσμών
- τη εξέταση του μεγέθους και των ιδιοτήτων των πληθυσμών
- την μελέτη της εξέλιξης των πληθυσμών με την πάροδο του χρόνου.

Δεν θα πρέπει να παραβλέπουμε το γεγονός ότι το πλέον βασικό εργαλείο της Δημογραφίας αποτελεί η Στατιστική Επιστήμη. Προκειμένου να μπορεί η δημογραφία να επιτελέσει τον σκοπό της, όπως αυτός περιγράφηκε παραπάνω, θα πρέπει να συλλεχθούν τα απαραίτητα στατιστικά δεδομένα, τα οποία στην συνέχεια υφίστανται επεξεργασία από ειδικούς και τέλος εξάγονται τα κατάλληλα συμπεράσματα.

Με την πάροδο του χρόνου εφαρμόζονται όλο και περισσότερες εξελιγμένες τεχνικές της στατιστικής, οι οποίες δεν αποτελούν αντικείμενο της συγκεκριμένης πτυχιακής εργασίας και για αυτό δεν θα αναλυθούν. Ωστόσο, τα αποτελέσματα και τα συμπεράσματά τους, θα αποτελέσουν αντικείμενο ανάλυσης.

1.2. Η Ελληνική Στατιστική Αρχή

Στην Ελλάδα αρμόδια για την μελέτη της εξέλιξης του πληθυσμού και των χαρακτηριστικών του είναι η Ελληνική Στατιστική Αρχή[2], η οποία έχει σαν βασική αποστολή:

- Να διατηρήσει την ανεξαρτησία της. Είναι μια προϋπόθεση αρκετά σημαντική, προκειμένου να θεωρούνται και να παραμείνουν αξιόπιστα τα στατιστικά δεδομένα που αυτή παρέχει.
- Να δίνει στην διάθεση των Ελλήνων στοιχεία τα οποία θα είναι σημαντικά και θα βοηθούν στην εξέλιξη:
 - της πολιτικής
 - της οικονομίας
 - της κοινωνίας
 - της επιστήμης
- Να μην μπορεί να αμφισβητηθεί η αξιοπιστία της

- Να σέβεται το απόρρητο των πληροφοριών που συλλέγει

Έτσι λοιπόν, η Ελληνική Στατιστική Αρχή, προχωράει στην απογραφή του ελληνικού πληθυσμού ανά τακτά χρονικά διαστήματα. Μέχρι στιγμής έχουν γίνει συνολικά **30** απογραφές. Οι απογραφές που αναφέρονται από την Ελληνική Στατιστική Αρχή στις επίσημες εκδόσεις της έγιναν στα εξής έτη: **1828, 1838, 1839, 1840, 1841, 1842**

- **1843, 1844, 1845, 1848, 1853, 1856**
- **1861, 1870, 1879, 1889, 1896, 1907**
- **1920, 1928, 1940, 1951, 1961, 1971**
- **1981, 1991, 2001, 2011**

Αυτό λοιπόν, το οποίο παρατηρούμε είναι ότι από το **1951** και μετά, παρατηρείται περιοδική εκτέλεση απογραφών ανά **10** έτη. Έτσι, η επόμενη απογραφή του πληθυσμού θα πραγματοποιηθεί το **2021**.

1.3. Η τάση μεταβολής του ελληνικού πληθυσμού

Όσο αφορά αναλυτικά στοιχεία των απογραφών των τελευταίων ετών, αυτά θα παρουσιαστούν επισταμένα σε επόμενο κεφάλαιο. Ωστόσο με βάση τις δύο τελευταίες απογραφές θα πρέπει αρχικά να διακρίνουμε ποια είναι η τάση(αύξηση ή μείωση) μεταβολής του ελληνικού πληθυσμού.

Πριν παρουσιαστούν τα συνοπτικά αποτελέσματα, θα πρέπει να αναφέρουμε ότι[3][4]:

- *Ως **πραγματικός πληθυσμός** θεωρείται ο πληθυσμός που βρέθηκε και απογράφηκε κατά την απογραφή στο συγκεκριμένο αυτό τόπο, ανεξάρτητα από το αν διαμένει μόνιμα στον τόπο αυτό, ή αν είναι προσωρινός ή περαστικός.*
- *Ως **μόνιμος** πληθυσμός ορίζεται ο συνολικός πληθυσμός που δήλωσε ως μόνιμη κατοικία του κατά την απογραφή του τον συγκεκριμένο τόπο,*

- **Απογραφή 2001:** Ο μόνιμος πληθυσμός στο σύνολο της Ελλάδας ανερχόταν στους **10.964.020** κατοίκους.
- **Απογραφή 2011:** Ο μόνιμος πληθυσμός στο σύνολο της Ελλάδας ανερχόταν στους **10.815.197** κατοίκους.

Το γεγονός αυτό συνεπάγεται μια μείωση του πληθυσμού κατά **143.000** περίπου. Εδώ επομένως προκύπτει ένα σημαντικό πρόβλημα, το οποίο συχνά αναφέρεται στις μέρες μας και απασχολεί ιδιαίτερα την ελληνική κοινωνία. Πρόκειται για το δημογραφικό πρόβλημα, το οποίο θα αναλύσουμε στα πλαίσια της συγκεκριμένης πτυχιακής εργασίας.

1.4. Δημογραφικό Πρόβλημα

Ένας άτυπος ορισμός που έχει επικρατήσει για το δημογραφικό πρόβλημα[7] είναι ότι:

«Πρόκειται για τις δυσχέρειες που προκύπτουν σε μια κοινωνία εξαιτίας της μείωσης του πληθυσμού ή εξαιτίας της κατανομής του με μη ομοιόμορφο τρόπο. Οι δυσχέρειες αυτές μπορεί να αφορούν οικονομικό, κοινωνικό, πολιτικό επίπεδο.»

Ας εξετάσουμε όμως αίτια και πτυχές του δημογραφικού προβλήματος, προσπαθώντας να καταλάβουμε από πού πηγάζει, αλλά και πως επιδρά στην ελληνική κοινωνία. Η συγκεκριμένη ανάλυση θα γίνει στο επόμενο κεφάλαιο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΑΙΤΙΑ ΚΑΙ ΠΤΥΧΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ

2.1. Υπογεννητικότητα

Η υπογεννητικότητα αφορά την μείωση του αριθμού των γεννήσεων σε μία χώρα, η οποία συνδυάζεται με την αύξηση του αριθμού των θανάτων. Αποτέλεσμα της υπογεννητικότητας είναι η συρρίκνωση του πληθυσμού. Μια απλοϊκή εκδοχή που πρέπει να ακολουθείται, προκειμένου το ισοζύγιο να είναι θετικό, είναι ότι θα πρέπει από ένα ζευγάρι να γεννιούνται τουλάχιστον δύο παιδιά, έτσι ώστε μετά τον θάνατό τους, να υπάρχουν οι απόγονοί τους. Το πρόβλημα της υπογεννητικότητας, το οποίο σχετίζεται άμεσα με το δημογραφικό πρόβλημα, μαστίζει και την χώρα μας, καθώς από τα παρακάτω στατιστικά στοιχεία που θα παρατεθούν, φαίνεται ξεκάθαρα ότι γεννήσεις και θάνατοι δίνουν αρνητικό πρόσημο στην εξέλιξη του ελληνικού πληθυσμού.

2.1.1. Στατιστικά Γεννήσεων

Όσο αφορά την εξέλιξη των γεννήσεων για τα έτη **2013** και **2014**, για τα οποία έχουμε στατιστικά στοιχεία, μπορούμε να παραθέσουμε τους ακόλουθους πίνακες[8]:

Γεννήσεις	2013	2014
Σύνολο	94134	92148
Αγόρια	48430	47383
Κορίτσια	45704	44765

Πίνακας 1: Γεννήσεις 2013 - 2014[8]

Από τον παραπάνω πίνακα μπορούμε εύκολα να δούμε ότι οι γεννήσεις τόσο συνολικά όσο και στα δύο φύλα ξεχωριστά μειώθηκαν μεταξύ των ετών **2013** και **2014**

Ας παρουσιάσουμε όμως και πίνακα που δείχνει στατιστικά για τα δύο αυτά έτη, τα οποία αφορούν την υπηκοότητα της μητέρας.

Μητέρες	2013	2014
Ελληνίδες	80940	79975
Αλλοδαπές	13194	12173

Πίνακας 2: Εθνικότητα μητέρας 2013 - 2014[8]

Διαπιστώνουμε ότι τόσο στην περίπτωση των Ελληνίδων όσο και στην περίπτωση των αλλοδαπών, παρατηρείται ίδιας τάξης μείωση, επομένως τα αποτελέσματα της έρευνάς μας δεν επηρεάζονται από τα συγκεκριμένα στοιχεία.

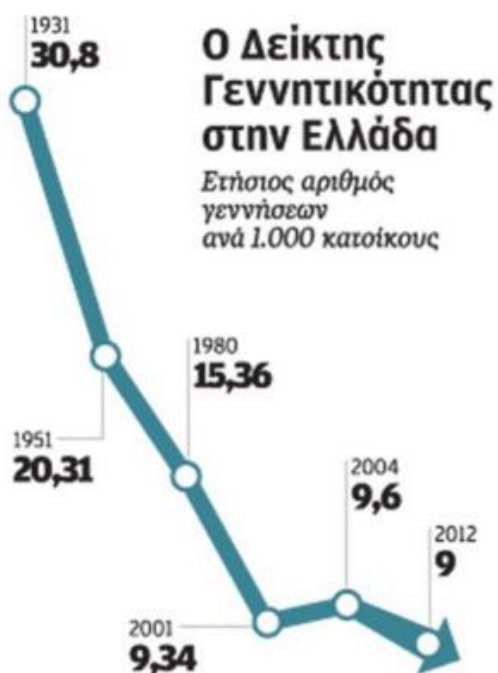
Ας δούμε όμως τι συμβαίνει και με την μέση ηλικία της μητέρας:

Μέση ηλικία Μητέρας	2013	2014
Ελληνίδες	30,9	31

Πίνακας 3: Μέση ηλικία μητέρας 2013 - 2014[8]

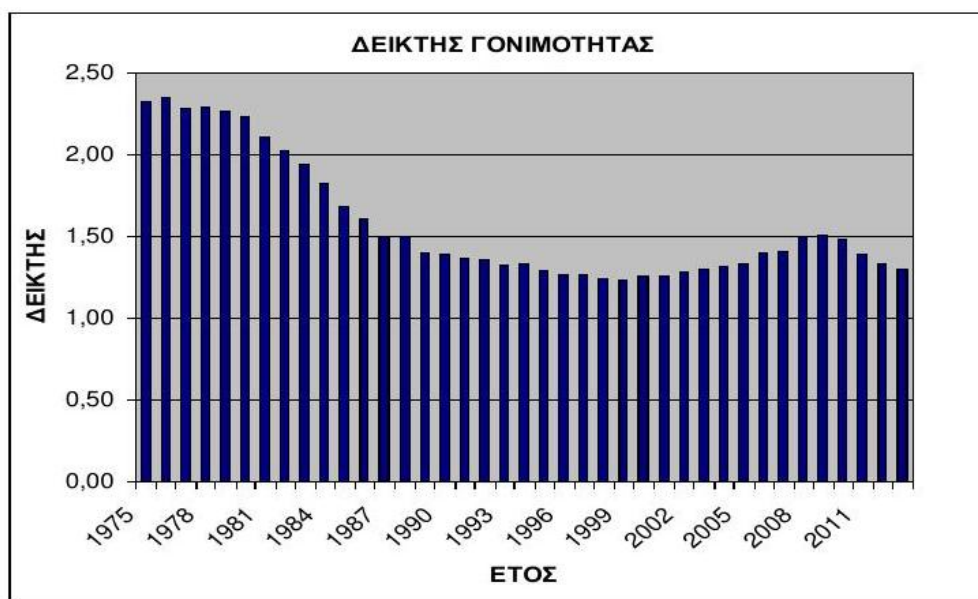
Πρόκειται για ένα επίσης στατιστικό στοιχείο, το οποίο ναι μεν δείχνει μια αυξητική τάση ως προς την μέση ηλικία της μητέρας, η αύξηση όμως αυτή δεν είναι ιδιαίτερα σημαντική.

Χαρακτηριστικό είναι το επόμενο γράφημα, το οποίο δείχνει τον δείκτη γεννητικότητας στην Ελλάδα, ο οποίος διαρκώς μειώνεται. Να υπενθυμίσουμε ότι ο δείκτης γεννητικότητας αφορά τον αριθμό γεννήσεων ανά 1000 κατοίκους.

Εικόνα 2: Δείκτης Γεννητικότητας[9]

Ακόλουθη πορεία με τον δείκτη γεννητικότητας ακολουθεί και ο δείκτης γονιμότητας:

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Εικόνα 3: Δείκτης Γονιμότητας[10]

2.1.2. Αίτια Υπογεννητικότητας

Σαν αίτια της υπογεννητικότητας μπορούν να αναφερθούν τα εξής:

- Έχει παρατηρηθεί διαφοροποίηση στον τρόπο με τον οποίο είναι δομημένη η ελληνική κοινωνία. Ο κύριος τομέας δραστηριοποίησής της δεν είναι πλέον η αγροτική οικονομία, η οποία είχε ως επίκεντρο την οικογένεια, η οποία θα βοηθούσε στις αγροτικές δραστηριότητες
- Οι υποψήφιοι γονείς εργάζονται σε χώρους, οι οποίοι μπορούν να βρίσκονται χιλιόμετρα μακριά από τον τόπο κατοικίας τους. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να μην μπορούν να ασχοληθούν και να αφιερώσουν τον χρόνο που πρέπει στο μέγεθος των παιδιών. Για αυτό τον λόγο δύσκολα παίρνουν την απόφαση να κάνουν παιδιά.
- Οι δύσκολες οικονομικές συνθήκες που επικρατούν, ιδιαίτερα από το **2010** και μετά εξαιτίας της οικονομικής κρίσης, δεν επιτρέπουν την δημιουργία οικογενειών και πόσο μάλλον την γέννηση νέων παιδιών. Δεν θα πρέπει να παραβλέψουμε το γεγονός ότι η γέννηση νέων παιδιών και η ανατροφή τους, συνεπάγεται και την ύπαρξη οικονομικών δυνατοτήτων, οι οποίες πλέον την σημερινή εποχή δεν υπάρχουν.

- Οι απαιτητικές και ανταγωνιστικές ανάγκες της εποχής, καθιστούν αναγκαία την συνεχή εκπαίδευση των ατόμων, έτσι ώστε να μπορούν να ανταποκριθούν. Το γεγονός αυτό τους προσανατολίζει σε μια κατεύθυνση διαφορετική από αυτή την δημιουργία της οικογένειας και την γέννηση παιδιών.
- Παρατηρείται το φαινόμενο να πραγματοποιούνται γάμοι σε μεγαλύτερες ηλικίες. Μεγαλύτερες ηλικίες συνεπάγονται και περιορισμό της γονιμότητας (παρά τις δυνατότητες της ιατρική).
- Η σύγχρονη μορφή ζωής που έχει επιφέρει η αστικοποίηση (η συγκέντρωση στις μεγάλες πόλεις), προσδίδει ένα επιπρόσθετος άγχος στους υποψήφιους γονείς, οι οποίοι έχουν μεταβάλλει τις συνήθειές τους(σχετίζεται με την αλλαγή του προτύπου της κοινωνίας).
- Η αύξηση των φαινομένων υπό-γονιμότητας δημιουργεί επιπλέον προβλήματα στην αύξηση των γεννήσεων.
- Η έξαρση επικίνδυνων κοινωνικών φαινομένων (όπως εγκληματικότητα, ναρκωτικά, βία κτλ) έχει παίξει σύμφωνα με στατιστικές μελέτες τον ρόλο της.
- Οι νέες καταναλωτικές συνήθειες που έχουν αποκτήσει οι Έλληνες έχει αυξήσει και τις καταναλωτικές ανάγκες και τις συνήθειες των παιδιών. Αυτό σημαίνει επιπλέον κόστος και για την οικογένεια, κάτι το οποίο την οδηγεί σε δεύτερες σκέψεις πριν προχωρήσει στην απόκτηση ενός παιδιού
- Η μείωση εξααιτίας των δύσκολων οικονομικών συνθηκών των επιδομάτων που δίνονται στις πολύτεκνες οικογένειες. Το γεγονός αυτό αποτελεί ανασταλτικό παράγοντα στην γέννηση πολλών παιδιών ανά οικογένεια, καθώς είναι δύσκολο να υποστηριχτούν οικονομικά πλέον.
- Η απομάκρυνση από τις παραδόσεις. Η ελληνική οικογένεια ήταν ανέκαθεν παραδοσιακή και είχε ως βασικό στόχο την απόκτηση πολλών παιδιών. Η στροφή προς τα σύγχρονα δυτικά πρότυπα προκάλεσε αρνητικές εξελίξεις προς την κατεύθυνση αυτή.

2.1.3. Συνέπειες Υπογεννητικότητας

Σαν συνέπειες της υπογεννητικότητας μπορούμε να αναφέρουμε τα εξής:

- Πλήττει ο οικονομικός τομέας, καθώς μειώνεται το εργατικό δυναμικό της χώρας. Άρα επηρεάζεται με αρνητικό τρόπο η ανάπτυξη της χώρας, γεγονός το οποίο συνεχώς επιβεβαιώνεται.
- Πληγή στον οικονομικό τομέα σημαίνει και πληγή στο κοινωνικό κράτος πρόνοιας, καθώς μειώνονται οι εισφορές στα ασφαλιστικά ταμεία, τα οποία πλέον δεν μπορούν να αποδώσουν τα αναμενόμενα.
- Δεν εξυπηρετούνται οι εθνικοί σκοποί της χώρας, καθώς μειώνεται ο αριθμός αυτών που μπορούν να υπηρετήσουν στον ελληνικό στρατό. Ενδεχόμενο αποτέλεσμα είναι η ελλειπής αμυντική ικανότητα της χώρας.
- Ερημοποιείται η ελληνική επικράτεια, με τα χωριά, τα απομακρυσμένα νησιά και τις μικρές πόλεις να παρουσιάζουν πλέον το μεγαλύτερο πρόβλημα. Πλέον το πρόβλημα από οικονομικό μεταβάλλεται σε πρόβλημα ύπαρξης και επιβίωσης αυτών των περιοχών, που συνηθίζεται να κατοικούνται μόνο κατά την διάρκεια των καλοκαιρινών μηνών και των διακοπών.
- Εξαιτίας του φαινομένου της εισροής μεγάλου αριθμού μεταναστών στην χώρας μας, αλλάζει η αναλογία διαρκώς ανάμεσα σε Έλληνες και μετανάστες.
- Χάνεται η πολιτιστική ταυτότητα των Ελλήνων και δεν ανανεώνεται με τρόπο αποδοτικό η ιστορική μας συνέχεια. Η φράση «όσο λιγότεροι, τόσο χειρότερα» στην συγκεκριμένη περίπτωση επιβεβαιώνεται με τον χειρότερο τρόπο.
- Το πιο εφιαλτικό σενάριο είναι η απώλεια της εθνικής μας ταυτότητας, στο οποίο βέβαια υπεισέρχονται και άλλοι παράγοντες.

2.2. Αύξηση Θνησιμότητας

Όσο αφορά την εξέλιξη των θανάτων, μπορούμε να παραθέσουμε τα εξής στοιχεία, αντίστοιχα με αυτά που παρουσιάσαμε για τα έτη **2013** και **2014** για τις γεννήσεις:

Θάνατοι	2013	2014
Σύνολο	111794	113740
Άνδρες	57627	58132
Γυναίκες	54167	55608

Πίνακας 4: Θάνατοι 2013 - 2014[8]

Είναι προφανές ότι οι θάνατοι κατά την διετία **2013 – 2014** ακολούθησαν αντίστροφη πορεία σε σχέση με τις γεννήσεις

Ας δούμε και τα στοιχεία και για την μέση ηλικία κατά τον θάνατο:

Μέση Ηλικία	2013	2014
κατά τον θάνατο		
Άνδρες	75,2	75,5
Γυναίκες	80,8	81,2

Πίνακας 5: Μέση ηλικία θανάτου 2013 - 2014[8]

Από τον παραπάνω πίνακα μπορούμε να διακρίνουμε μια αύξηση της ηλικία κατά τον θάνατο, κάτι που μπορεί να εξηγήσει την γήρανση του ελληνικού πληθυσμού

Όσο αφορά τον δείκτη βρεφικής θνησιμότητας (ο οποίος αναπαριστά τους θανάτων ατόμων ηλικίας κάτω του **1** έτους ανά **1000** γεννήσεις), παραθέτουμε τον εξής πίνακα :

Δείκτης Βρεφικής	2013	2014
Θνησιμότητας		
Σύνολο	3,69	3,75

Πίνακας 6: Δείκτης Βρεφικής Θνησιμότητας 2013 - 2014[8]

Πρόκειται για μια εξέλιξη η οποία μόνο θετική δεν μπορεί να θεωρηθεί.

Τέλος, παρουσιάζεται και ο δείκτης νεογνικής θνησιμότητας (αναπαριστά θανάτους βρεφών σε ηλικία μικρότερη του ένα μήνα) για τα έτη **2013** και **2014**:

Δείκτης Νεογνικής	2013	2014
Θνησιμότητας		
Σύνολο	2,63	2,63

Πίνακας 7: Δείκτης Νεογνικής Θνησιμότητας 2013 - 2014[8]

Για λόγους πληρότητας της πτυχιακής εργασίας, παραθέτουμε και τον ακόλουθο αναλυτικό πίνακα όσο αφορά την θνησιμότητα, ο οποίος παρουσιάζει τα στατιστικά στοιχεία, λαμβάνοντας υπόψη τις ακόλουθες κατηγοριοποιήσεις:

- Φύλο Θανόντων
- Ηλικία Θανόντων

	2013			2014		
	ΣΥΝΔΑΟ	ΑΡΡΕΝΕΣ	ΘΗΛΕΙΣ	ΣΥΝΔΑΟ	ΑΡΡΕΝΕΣ	ΘΗΛΕΙΣ
ΣΥΝΔΑΟ	111.794	57.627	54.167	113.740	58.132	55.608
Κάτω του 1 έτους	347	200	147	346	192	154
1-4	58	27	31	76	39	37
5-9	53	30	23	40	27	13
10-14	58	33	25	52	32	20
15-19	128	92	36	155	121	34
20-24	264	201	63	255	186	69
25-29	304	239	65	284	205	79
30-34	507	366	141	446	328	118
35-39	635	434	201	632	429	203
40-44	1.026	673	353	985	654	331
45-49	1.719	1.183	536	1.719	1.145	574
50-54	2.584	1.737	847	2.572	1.731	841
55-59	3.819	2.614	1.205	3.779	2.628	1.151
60-64	5.069	3.544	1.525	5.122	3.490	1.632
65-69	7.098	4.770	2.328	7.204	4.906	2.298
70-74	9.105	5.680	3.425	8.743	5.531	3.212
75-79	16.133	9.027	7.106	15.575	8.714	6.861
80-84	23.299	11.252	12.047	23.046	11.188	11.858
85 και άνω	39.588	15.525	24.063	42.709	16.586	26.123

Πίνακας 8: Θνησιμότητα (Φύλο και Ηλικία)[8]

Επίσης, στο γράφημα που ακολουθεί γίνεται φανερό ότι από το 1990 και μετά και ειδικά στο διάστημα το οποίο μας ενδιαφέρει (από το 2005 και έπειτα) ο δείκτης βρεφικής θνησιμότητας αυξάνεται, σημειώνοντας μάλιστα ραγδαία αύξηση μεταξύ των ετών 2010 και 2012(που είναι από τα πιο δύσκολα χρόνια της κρίσης):

Εικόνα 4: Δείκτης Θνησιμότητας 1990 - 2012[10]

2.2.1. Αίτια Θνησιμότητας

Στον παρακάτω πίνακα φαίνονται οι αιτίες θανάτου στην Ελλάδα από το 2000 έως το 2012.

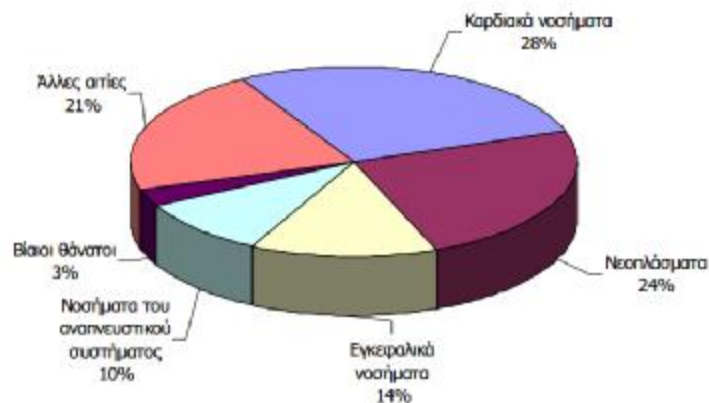
Αίτια θανάτου	2000	2008	2009	2010	2011	2012
ΣΥΝΟΛΟ ΘΑΝΑΤΩΝ	105.170	107.979	108.316	109.084	111.099	116.668
Λοιμώδη και παρασιτικά νοσήματα	483	1.077	1.183	1.058	952	1.074
Νεοπλασμάτα	23.775	27.386	27.345	27.177	27.357	28.201
Ενδοκρινικά και μεταβολικά νοσήματα, διαταραχές της θέρμης και ανοσολογικές διαταραχές	1.108	1.605	1.404	1.360	1.513	1.472
Νοσήματα του αίματος και των αιμοποιητικών οργάνων	97	197	211	347	371	421
Ψυχικές διαταραχές	84	119	109	98	126	132
Νοσήματα του νευρικού συστήματος και των αισθητηρίων οργάνων	1.348	1.371	1.517	1.529	1.517	1.947
Νοσήματα του κυκλοφορικού συστήματος	52.283	49.214	48.453	47.709	47.741	49.728
<i>εκ των οποίων</i>						
Καρδιακά νοσήματα	32.381	32.212	31.976	31.837	31.625	32.735
Εγκεφαλικά νοσήματα	18.753	16.064	15.493	14.910	15.041	15.868
Άλλα νοσήματα του κυκλοφορικού συστήματος	1.149	938	984	962	1.075	1.125
Νοσήματα του αναπνευστικού συστήματος	7.994	10.239	10.770	10.341	10.335	11.384
Νοσήματα του πεπτικού συστήματος	2.614	2.534	2.585	2.573	2.772	2.918
Νοσήματα του ουροποιογεννητικού	1.606	2.232	1.859	1.898	1.782	1.874
Επιπλοκές της κυήσεως, του τοκετού και της λοχείας	0	0	4	6	4	1

Νοσήματα του δέρματος και του υποδόριου ιστού	35	33	35	31	21	29
Νοσήματα του μυοσκελετικού συστήματος και του συνδέστικου ιστού	289	349	426	548	576	503
Συγγενείς ανωμαλίες	247	163	214	256	239	222
Ορισμένες καταστάσεις που προέρχονται από την περιγεννητική περίοδο	277	159	172	185	146	127
Συμπτώματα, σημεία και οσαφώς καθορισμένες καταστάσεις	8.434	7.452	8.161	10.414	12.187	13.169
Βίαιοι θάνατοι	4.496	3.849	3.868	3.554	3.460	3.466
<i>εκ των οποίων</i>						
<i>Ατυχήματα από μεταφορικά μέσα</i>	2.288	1.722	1.647	1.430	1.339	1.191
<i>Λοιπά ατυχήματα</i>	1700	1604	1663	1553	1.451	1.533
<i>Αυτοκτονίες</i>	382	373	391	377	477	508
<i>Ανθρωποκτονίες</i>	125	150	167	165	186	173
<i>Άλλη βίαιη ενέργεια *</i>	1	0	0	29	7	61

Πίνακας 9: Αίτια Θανάτων 2000 - 2012[11]

Για καλύτερη οπτικοποίηση των αποτελεσμάτων, παρουσιάζεται το ακόλουθο γράφημα:

Διάγραμμα 1. Ποσοστιαία κατανομή των κυριότερων ομάδων αιτιών θανάτου, 2012

Εικόνα 5: Αίτια Θανάτου 2012[11]

Συμπερασματικά μπορούμε να πούμε τα εξής:

- Τα καρδιακά και τα εγκεφαλικά νοσήματα είναι οι πιο σημαντικά αίτια θανάτου των Ελλήνων.
- Στον επόμενο πίνακα έχουμε συγκριτικά για τα έτη **2000** και **2012**

	2000	2012
ΣΥΝΟΛΟ	105170	116668
ΘΑΝΑΤΟΙ ΑΠΟ ΑΣΘΕΝΕΙΕΣ ΤΟΥ ΑΙΜΟΠΟΙΗΤΙΚΟΥ	97	421
ΘΑΝΑΤΟΙ ΑΠΟ ΛΟΙΜΩΔΗ ΜΟΣΗΜΑΤΑ	483	1074
ΘΑΝΑΤΟΙ ΑΠΟ ΨΥΧΙΚΑ ΝΟΣΗΜΑΤΑ	84	132
ΘΑΝΑΤΟΙ ΑΠΟ ΚΑΡΚΙΝΟ	23775	28201

Πίνακας 10: Κύριες Αιτίες Θανάτου 2000 -2012[11]

Επιπλέον, μικρή αύξηση παρουσίασαν τα θανατηφόρα καρδιακά επεισόδια, ενώ αισθητή αύξηση παρουσίασαν οι:

- Αυτοκτονίες
- Ανθρωποκτονίες

Αυτό λοιπόν, το οποίο μπορούμε να πούμε συμπερασματικά είναι ότι:

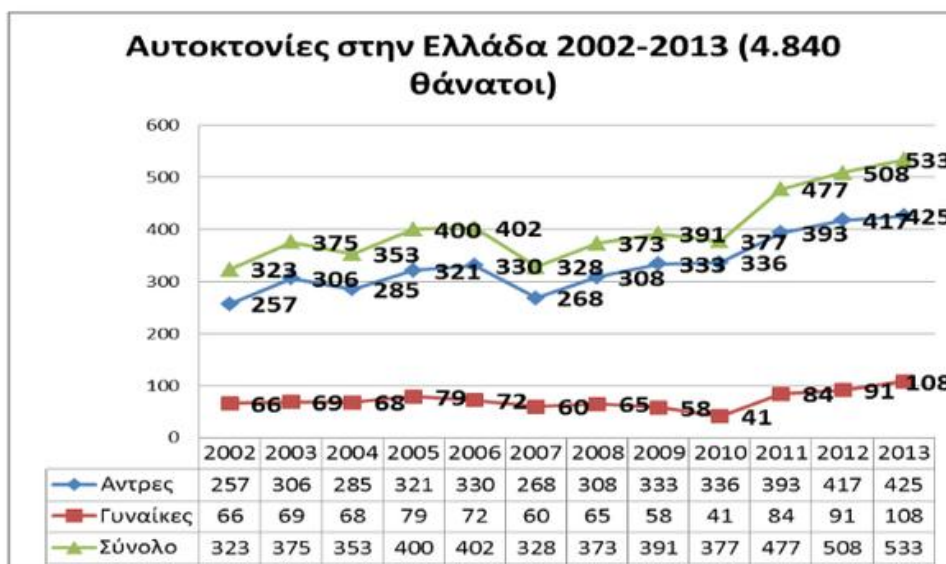
- ένας στους δύο Έλληνες χάνουν την ζωή τους από εγκεφαλικά και καρδιακά επεισόδια,
- ενώ ένας στους τέσσερεις από καρκίνο.
- έχουν αυξηθεί οι ανθρωποκτονίες και αυτοκτονίες.

Το γεγονός ότι ένας στους 4 Έλληνες πεθαίνουν από καρκίνο, μας υπενθυμίζει την έξαρση που έχει η επάρατη νόσος στην χώρας μας. Πρόκειται για μια πραγματικότητα, η οποία δυστυχώς δεν αφορά μόνο την χώρα μας, αλλά και όλο τον κόσμο.

Όσο αφορά τους θανάτους από αυτοκτονίες, είναι μια επιπλέον θλιβερή πραγματικότητα που έχει κάνει την εμφάνισή της στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια, και δεν είναι λίγοι αυτοί που την συνδέουν με την οικονομική κρίση. Δεν είναι βέβαια άτυχος αυτός ο ισχυρισμός, καθώς, στο

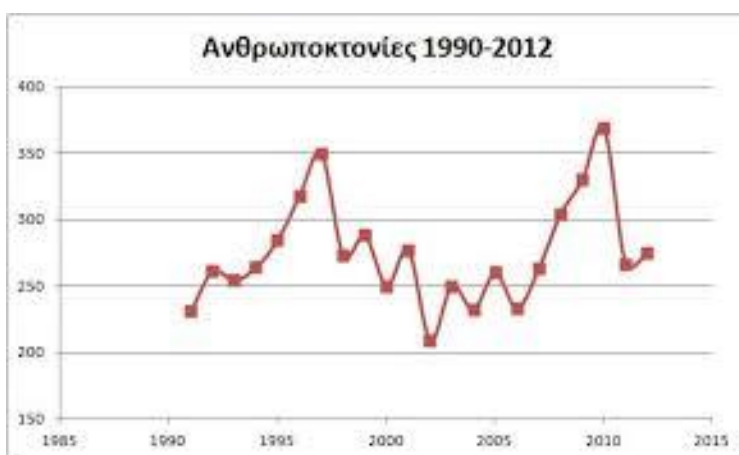
παρακάτω γράφημα που θα παραθέσουμε, φαίνεται ξεκάθαρα ότι ο αριθμός των αυτοκτονιών στα χρόνια της κρίσης έχει αυξηθεί σε πολύ μεγάλο βαθμό.

Η ίδια παρατήρηση αφορά και τους άντρες και τις γυναίκες, ενώ δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι η ραγδαία άνοδος παρατηρήθηκε το διάστημα **2010 – 2011**, τότε που άρχισαν οι Έλληνες να βιώνουν την οικονομική κρίση.

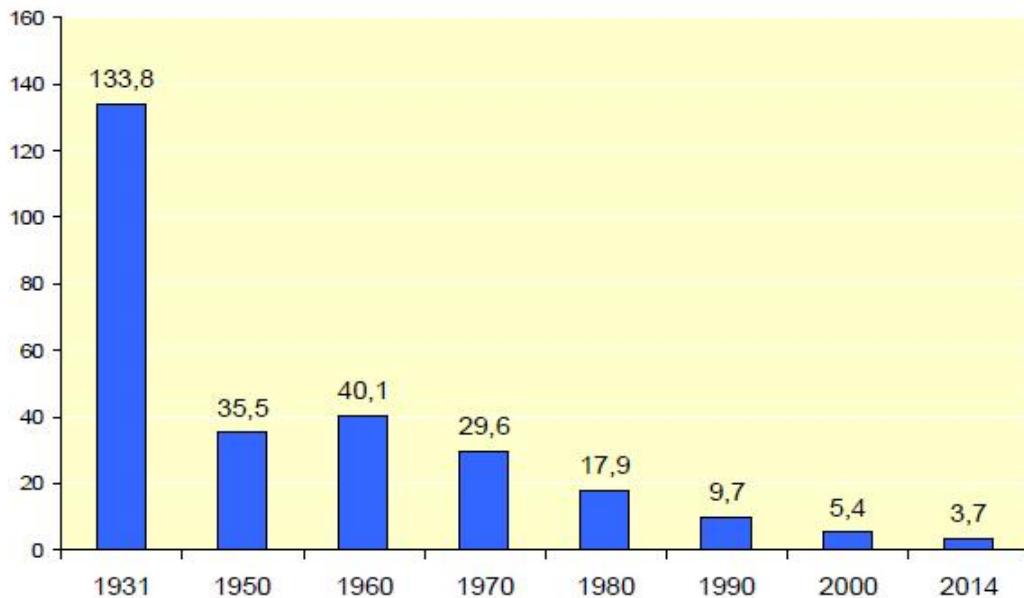
Εικόνα 6: Αυτοκτονίες 2002 - 2013[12]

Όσο αφορά τις ανθρωποκτονίες, συνδέονται άμεσα με το πρόβλημα της εγκληματικότητας, το οποίο επίσης παρουσιάζει μεγάλη έξαρση στην χώρα μας. Χαρακτηριστικό είναι το ακόλουθο σχήμα:

Εικόνα 7: Ανθρωποκτονίες 1990 - 2012[13]

Το μόνο ενθαρρυντικό γεγονός αποτελεί η μείωση της βρεφικής θνησιμότητας, δηλαδή των θανάτων ατόμων κάτω του ενός έτους, η οποία όπως φαίνεται[10] με την πάροδο των χρόνων εξαλείφεται:

Εικόνα 8: Διαχρονικός Δείκτης Βρεφικής θνησιμότητας[10]

2.3. Συνδυασμός Θανάτων – Γεννήσεων

Όλες οι παραπάνω πληροφορίες που αναφέραμε, αποτυπώνονται στον παρακάτω πίνακα συν κάποιες επιπλέον πληροφορίες[8], όπως στατικά στοιχεία που αφορούν συνολικά τα έτη **2010 – 2014**, καθώς και γεννήσεις που γίνονται εντός και εκτός γάμου. Κάποιες παρατηρήσεις που μπορούμε να κάνουμε είναι οι εξής:

- Αύξηση του ποσοστού των γεννήσεων εκτός γάμου
- Μείωση του ποσοστού των γεννήσεων εντός γάμου
- Αύξηση της ηλικίας των μητέρων
- Ίδιο ποσοστό μείωσης γεννήσεων αγοριών και κοριτσιών

	2010	2011	2012	2013	2014	Μεταβολή 2014/2013
ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ ΣΩΝΤΩΝ	114.766	106.428	100.371	94.134	92.148	-2,1%
Άρρενες	59.127	54.862	51.654	48.430	47.383	-2,2%
Θήλειες	55.639	51.566	48.717	45.704	44.765	-2,1%
Μητέρες Ελληνίδες	93.192	87.426	84.851	80.940	79.975	-1,2%
Μητέρες Αλλοδαπές	21.574	19.002	15.520	13.194	12.173	-7,7%
Γεννήσεις εντός γάμου*	106.415	98.579	92.731	87.797	84.983	-3,2%
Γεννήσεις εκτός γάμου	8.351	7.849	7.640	6.337	7.165	13,1%
Μέση ηλικία της μητέρας	30,4	30,5	30,7	30,9	31,0	0,3%

Πίνακας 11: Γεννήσεις(Ηλικία - Φύλο) 2010 - 2014[8]

ΘΑΝΑΤΟΙ	109.084	111.099	116.670	111.794	113.740	1,7%
Γεννηθέντα νεκρά	500	431	446	376	353	-6,1%
Θάνατοι βρεφών	436	357	293	347	346	-0,3%
Δείκτης βρεφικής θνησιμότητας	3,80	3,35	2,92	3,69	3,75	1,7%
Δείκτης περιγεννητικής θνησιμότητας	5,86	5,37	5,64	5,79	5,66	-2,1%
Δείκτης νεογνικής θνησιμότητας	2,47	2,20	1,88	2,63	2,63	0,0%
Μέση ηλικία ανδρών κατά τον θάνατο	74,2	74,8	74,8	75,3	75,6	0,4%
Μέση ηλικία γυναικών κατά τον θάνατο	80,1	80,4	80,6	80,9	81,2	0,4%

Πίνακας 12: Θάνατοι (Ηλικία - Φύλο) 2010 - 2014[8]

Όσο αφορά τους θανάτους, αυτό που μπορούμε να παρατηρήσουμε είναι ότι αύξηση της ηλικίας των ανδρών και των γυναικών κατά τον θάνατο είναι ακριβώς στο ίδιο ποσοστό.

Τέλος, στον παρακάτω συγκεντρωτικό πίνακα, παρουσιάζεται η διαχρονική εξέλιξη των γεννήσεων και των θανάτων από το 1931 έως το 2014,[8] συμπεραίνοντας την φυσική μεταβολή.

ΕΤΟΣ	ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ	ΘΑΝΑΤΟΙ	ΦΥΣΙΚΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
1931	199.243	114.389	84.874
1950	151.134	53.755	97.379
1960	157.239	60.563	96.676
1970	144.928	74.009	70.919
1980	148.134	87.282	60.852
1990	102.229	94.152	8.077
2000	103.274	105.170	-1.896
2010	114.768	109.084	5.682
2014	92.148	113.740	-21.592

Πίνακας 13: Σύγκριση Γεννήσεων - Θανάτων διαχρονικά[8]

Από τον παραπάνω πίνακα μπορούμε να συμπεράνουμε ότι:

- Από το **1980** μέχρι το **1990** παρατηρείται μια μεγάλη μείωση στον αριθμό των γεννήσεων και μια αύξηση στον αριθμό των θανάτων.
- Από το **1990** μέχρι το **2000** παρατηρείται μια μικρή αύξηση στον αριθμό των γεννήσεων, η οποία όμως συνοδεύεται από μια μεγάλη αύξηση στον αριθμό των θανάτων.
- Από το **2010** μέχρι το **2010** η αναλογία παραμένει περίπου ίδια με πριν
- Από το **2010** και μετά παρατηρείται μια βουτιά στον αριθμό των γεννήσεων και μια αύξηση στον αριθμό των θανάτων.

Ακολουθεί και το γράφημα, για την καλύτερη οπτικοποίηση των αποτελεσμάτων:

Εικόνα 9: Σύγκριση Γεννήσεων - Θανάτων διαχρονικά[8]

Επίσης, παραθέτουμε στατιστικά για την πραγματοποίηση γάμων τα έτη 2013 – 2014:

ΕΤΟΣ	ΓΑΜΟΙ				ΣΥΜΦΩΝΑ ΣΥΜΒΙΩΣΗΣ	
	ΣΥΝΟΛΟ	ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΙ	%	ΠΟΛΙΤΙΚΟΙ	%	ΣΥΝΟΛΟ
2013	51.256	25.624	50,0%	25.632	50,0%	581
2014	53.105	26.190	49,3%	26.915	50,7%	1.573
Μεταβολή %	3,6%	2,2%		5,0%		170,7%

Πίνακας 14: Γάμοι 2013 - 2014[8]

Μπορούμε να δούμε ότι οι γάμοι, τόσο οι θρησκευτικοί όσο και οι πολιτικοί αυξήθηκαν. Πρόκειται για μια εξέλιξη η οποία μας δείχνει ότι παρά το γεγονός της αύξησης των γάμων, δεν υπάρχει και αντίστοιχη αύξηση στον αριθμό των γεννήσεων.

Τέλος, στον παρακάτω πίνακα, παρουσιάζουμε την αναλογία θανάτων και γεννήσεων σε κάθε περιφέρεια της χώρας:

	ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ ΖΩΝΤΩΝ	ΘΑΝΑΤΟΙ	ΦΥΣΙΚΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΣΥΝΟΛΟ	92.148	113.740	-21.592
Αν. Μακεδονία και Θράκη	4.854	7.018	-2.164
Κεντρική Μακεδονία	15.299	19.723	-4.424
Δυτική Μακεδονία	2.139	3.145	-1.006
Ήπειρος	2.514	3.708	-1.194
Θεσσαλία	5.808	8.325	-2.517
Στερεά Ελλάδα	4.044	6.232	-2.188
Ιόνια Νησιά	1.820	2.426	-606
Δυτική Ελλάδα	5.472	7.314	-1.842
Πελοπόννησος	4.407	6.917	-2.510
Αττική	34.453	37.365	-2.912
Βόρειο Αιγαίο	1.655	2.358	-703
Νότιο Αιγαίο	3.217	2.745	472
Κρήτη	6.358	5.794	564
Εξωτερικό	108	670	-562

Πίνακας 15: Γεννήσεις - Θάνατοι ανά περιφέρεια[8]

Άρα μπορούμε να ισχυριστούμε ότι κύριο χαρακτηριστικό της εποχής μας είναι αύξηση της υπογεννητικότητας και έξαρση της θνησιμότητας.

2.4. Γήρανση του Πληθυσμού

Μια επιπλέον έννοια που συνδέεται με το δημογραφικό πρόβλημα είναι η γήρανση του πληθυσμού, δηλαδή ο συνεχώς αυξανόμενος μέσος όρος ηλικίας, που σε συνδυασμό με την υπογεννητικότητα δημιουργεί τεράστια προβλήματα σε μία χώρα.

Θα αναφέρουμε δύο αριθμούς που περιγράφουν συνοπτικά το πρόβλημα της γήρανσης στην Ελλάδα[14]:

- Ηλικίες **0 -14** αντιστοιχούν στο **14%** του πληθυσμού
- Ηλικίες **65 +** αντιστοιχούν στο **19,3%** του ελληνικού πληθυσμού

Όσο ο δεύτερος αριθμός θα παραμένει μεγαλύτερος από τον πρώτο, τόσο το φαινόμενο της γήρανσης θα απειλεί την Ελλάδα. Βέβαια θα πρέπει να

τονίσουμε ότι η γήρανση του πληθυσμού δεν είναι ένα ελληνικό φαινόμενο, αλλά ταλανίζει και ολόκληρη την Ευρώπη.

Είναι χαρακτηριστικός ο πίνακας που ακολουθεί με την αναμενόμενη μέση ηλικία συνταξιοδότησης από το **2020** και μετά:

ΈΤΟΣ	ΑΝΑΜΕΝΟΜΗ ΗΛΙΚΙΑ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗΣ
2013	61
2020	64,9
2030	65,9

Πίνακας 16: Αναμενόμενη ηλικία συνταξιοδότησης[14]

Ξεφεύγοντας από τα όρια της Ευρώπης και βλέποντας τι συμβαίνει σε παγκόσμιο επίπεδο, αναφέρουμε τις **6** χώρες στις οποίες η γήρανση εξελίσσεται με πιο γρήγορους ρυθμούς

ΙΑΠΩΝΙΑ
ΝΟΤΙΑ ΚΟΡΕΑ
ΙΣΠΑΝΙΑ
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ
ΕΛΛΑΔΑ
ΙΤΑΛΙΑ

Πίνακας 17: Χώρες με ταχύτερους ρυθμούς γήρανσης

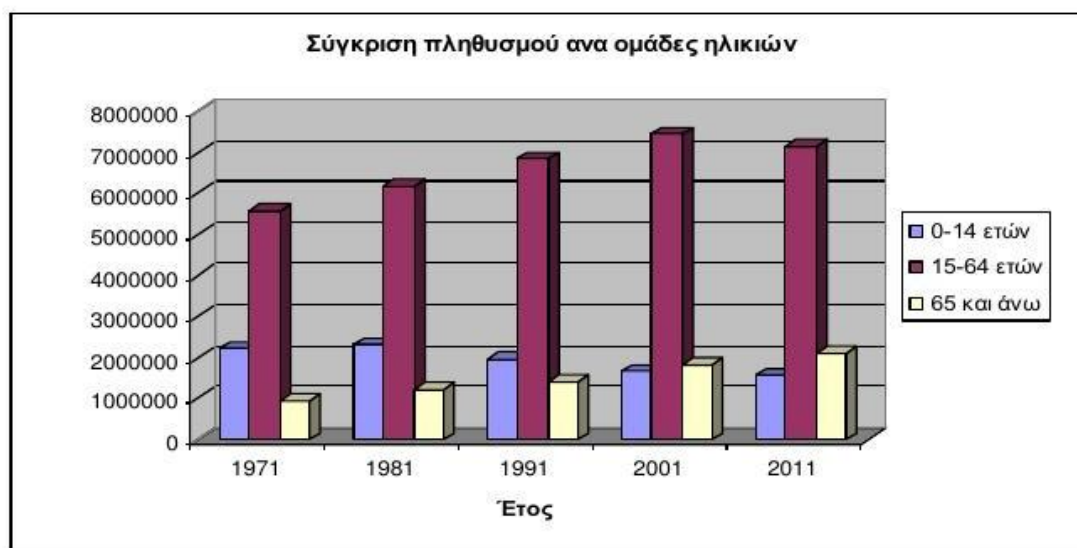
Διαπιστώνουμε ότι και στην περίπτωση αυτή η χώρα μας κατέχει αρνητικά πρωτεία παγκοσμίως, μια πραγματικότητα η οποία θα πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψη για το μέλλον, αν θέλουμε να αλλάξουν οι ισορροπίες και οι νέοι σε ηλικία να αποτελούν την πλειοψηφία του ελληνικού λαού.

Συνεχίζουμε παραθέτοντας χρήσιμα στατιστικά στοιχεία που αφορούν τις κρίσιμες ηλικιακές ομάδες των **0-14** και **65+**[10]

Πληθυσμός ανά ομάδες ηλικιών				
Έτος	0-14 ετών	15-64 ετών	65 και άνω	ΣΥΝΟΛΟ
1971	2.223.872	5.586.148	956.564	8.766.584
1981	2.307.367	6.191.716	1.237.708	9.736.791
1991	1.971.410	6.847.850	1.402.717	10.221.977
2001	1.693.686	7.443.330	1.827.004	10.964.020
2011	1.570.179	7.137.438	2.108.669	10.816.286

Πίνακας 18: Ηλικιακές ομάδες 0-14 και 65+[10]

Και το αντίστοιχο γράφημα:

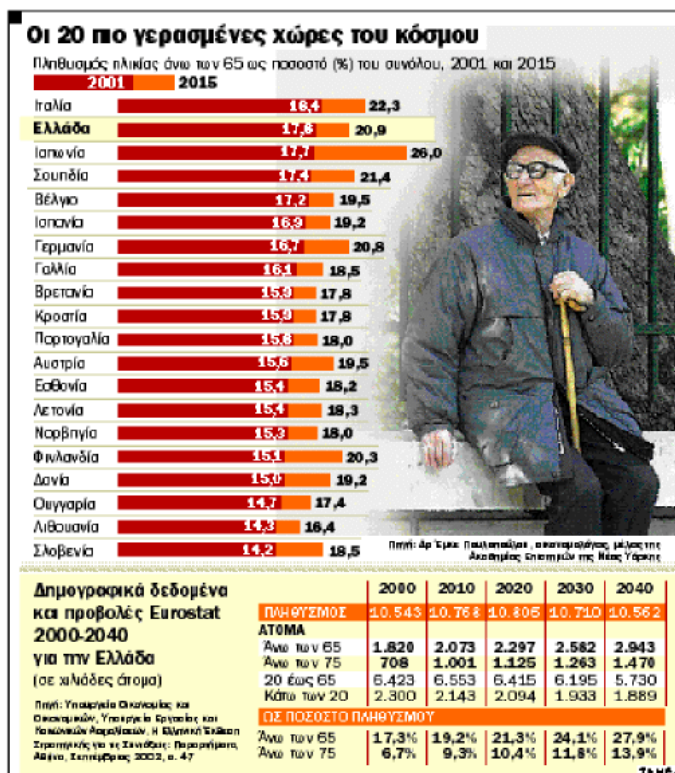

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Εικόνα 10: Ηλικιακές Ομάδες 0-14 και 65+ (Γράφημα)[10]

Φαίνεται επομένως ξεκάθαρα ότι όσο προχωρούν οι δεκαετίες, αλλά και στα δύο τελευταίες απογραφές, η ηλικιακή ομάδα των **0-14** συρρικνώνεται, ενώ αυτή των **65+** διογκώνεται.

Η παρακάτω εικόνα, η οποία παρουσιάζεται είναι χαρακτηριστική και επιβεβαιώνει όλους τους ισχυρισμούς, καθώς η Ελλάδα βρίσκεται ανάμεσα στις πιο γερασμένες χώρες, και μάλιστα κατέχει ιδιαίτερα υψηλή θέση.

Εικόνα 11: οι 20 πιο γερασμένες χώρες του κόσμου[15]

2.5. Υπογονιμότητα

Η υπογονιμότητα είναι μια άλλη αιτία του δημογραφικού μας προβλήματος, η οποία προκαλεί προβλήματα στην ανάπτυξη του ελληνικού πληθυσμού, και σχετίζεται με την βιολογική αδυναμία των ζευγαριών να αποκτήσουν παιδί

Σύμφωνα με την Ελληνική Εταιρεία Αναπαραγωγικής Ιατρικής[16], στον δυτικό κόσμο, τα κυριότερα αίτια υπογονιμότητας συνοψίζονται στον παρακάτω πίνακα :

ΑΙΤΙΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
Χωρίς παθολογία του γεννητικού συστήματος	15%
Χωρίς αποδεδειγμένη αιτία υπογονιμότητας	85%
Διαταραχές του ενδοκρινικού συστήματος	35%
Σαλπιγγικοί παράγοντες	27%
Μη - σαλπιγγικοί παράγοντες	10%
Σεξουαλική Δυσλειτουργία	1%

Πίνακας 19: Αίτια Υπογονιμότητας[16]

Η υπογονιμότητα οφείλεται:

- στον άνδρα σε ποσοστό **20%**.
- στο **40%** έως **50%** οφείλεται στη γυναίκα.
- και σε ποσοστό **30%** έως **40%** οφείλεται και στους δύο.

Στη Ελλάδα ισχύουν οι ίδιες αναλογίες σε σχέση με την Δύση, και γίνονται συνεχείς προσπάθειες με την βοήθεια από ειδικευμένους γιατρούς για την επίλυση του. Ένας διαφορετικός τρόπος βέβαια επίλυσης είναι η υιοθεσία, που στην Ελλάδα όμως είναι μια αρκετά χρονοβόρα και περίπλοκη διαδικασία.

Πρόκειται για ένα πρόβλημα, το οποίο εκτός από την όξυνση του δημογραφικού προβλήματος, δημιουργεί και ψυχολογικά προβλήματα στα ζευγάρια και τους προσθέτει άγχος.

2.6. Εκτρώσεις

Η έκτρωση[17] ή άμβλωση είναι η διακοπή μιας αδιατάρακτης ενδομητρίου κύησης ενός ή περισσότερων εμβρύων, που διενεργείται σε πρώιμη ηλικία

κνήσεως και οδηγεί σε αφαίρεση του εμβρύου από τη μήτρα, με συνέπεια τον θάνατο του κυήματος.

Η άμβλωση προκαλείται τεχνητά με χημικές, χειρουργικές ή άλλες μεθόδους. Το διεθνές όριο των 24 εβδομάδων καθορίστηκε με βάση την ελάχιστη ηλικία κνήσεως, που επιτρέπει σε ένα έμβρυο που θα γεννηθεί να είναι βιώσιμο

Όσο αφορά τα στατιστικά στοιχεία,[18][19] την πρώτη θέση πανευρωπαϊκά στις διακοπές κνήσεων καταλαμβάνει πλέον η Ελλάδα καθώς:

- Ένα ποσοστό κοντά στο **20%** των Ελληνίδων έχει πραγματοποιήσει έκτρωση.
- **1** στις **10** Ελληνίδες που αποφασίζουν να κάνουν έκτρωση είναι έφηβες,

Σύμφωνα με στοιχεία του Ινστιτούτου Ψυχικής και Σεξουαλικής Υγείας[18][19]:

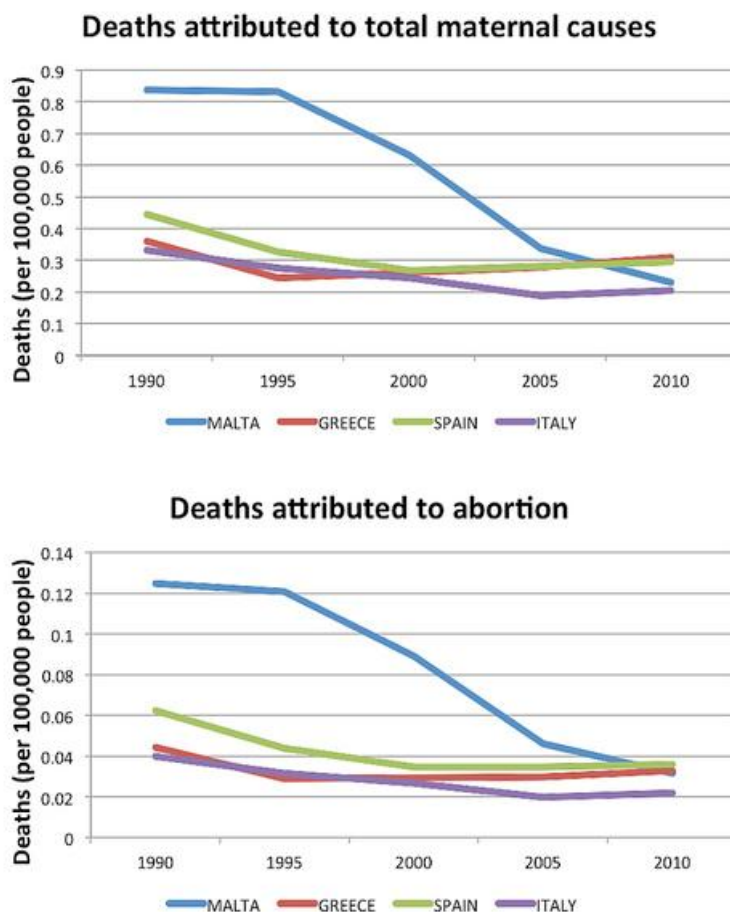
- Οι έφηβες Ελληνίδες που αποφασίζουν να κάνουν έκτρωση κάθε χρόνο είναι κοντά στις **42.000**, αριθμός πολύ μεγάλος σε σχέση με τον πληθυσμό της χώρας μας, αλλά και τις τάσεις μεταβολής του.

Σύμφωνα με έρευνα του Αρεταίειου Νοσοκομείου:

- Το αρκετά μεγάλο ποσοστό του **25%** των Ελληνίδων των ηλικιών μεταξύ **14** και **17**(δηλαδή στην εφηβική ηλικία) έχουν πάρει την δύσκολη απόφαση της πραγματοποίησης έκτρωσης.
- Το συντριπτικά μεγάλο ποσοστό δεν προβαίνει σε ενημέρωση και παροχή συμβουλών από τον οικογενειακό κύκλο, γεγονός που μπορεί να έχει σοβαρές συνέπειες στην υγεία τους.

Επιπλέον σύμφωνα με στοιχεία της Πανελλήνιας Εταιρείας Ουρογυναικολογίας συγκεντρωτικά και συμπερασματικά μπορούμε να πούμε ότι σε μεγάλο ποσοστό των επεμβάσεων παρουσιάστηκαν επιπλοκές τόσο κατά την διάρκεια όσο και μετά από την πραγματοποίησή τους, γεγονός που επιβεβαιώνει ότι δεν πρόκειται για μια απλή διαδικασία. Επιπλέον δεν πρέπει να αγνοούνται και οι επιπτώσεις σε ψυχολογικό επίπεδο, καθώς μεγάλο ποσοστό των γυναικών μετά την πραγματοποίηση έκτρωσης παρουσιάζουν την ανάγκη ψυχολογικής υποστήριξης.

Χαρακτηριστικό είναι το γράφημα που ακολουθεί και δείχνει στατιστικά εκτρώσεων σε μεσογειακές χώρες:

Trends in total maternal mortality and abortion as a subcategory for women aged 15-49 in four Southern European countries from 1990-2010. Data from 2010 Global Burden of Disease study.

Εικόνα 12: Εξέλιξη εκτρώσεων[19]

Τέλος στο παρακάτω σχήμα παρουσιάζεται συνοπτικά η πραγματικότητα όσο αφορά την κατάσταση με τις εκτρώσεις στην Ελλάδα, μια πραγματικότητα θλιβερή, η οποία οξύνεται και εξαιτίας των δύσκολων οικονομικών συνθηκών:

▶ Εκτρώσεις στην Ελλάδα (σήμερα)	Περίπου 70.000 τον χρόνο
▶ Εκτρώσεις στην Ελλάδα (πριν από 10 χρόνια)	Περίπου 150.000 έως 200.000 τον χρόνο
▶ Εκτρώσεις στον γενικό πληθυσμό	Μία έκτρωση τον χρόνο ανά 12 γυναίκες αναπαραγωγικής ηλικίας
▶ Χρήση «χαπιού» στην Ελλάδα	Το 3% των γυναικών
▶ Χρήση «χαπιού» στην Ευρώπη	22%-23% των γυναικών

Εικόνα 13: Στατιστικά στοιχεία εκτρώσεων[19]

2.7. Μετανάστευση Ελλήνων στο εξωτερικό

Ένας επιπλέον παράγοντας που οξύνει το δημογραφικό πρόβλημα της χώρας μας είναι η μετανάστευση των Ελλήνων στο εξωτερικό. Πρόκειται για ένα φαινόμενο, το οποίο έχει οξυνθεί τα τελευταία χρόνια εξαιτίας της οικονομικής κρίσης. Ας δούμε όμως τα χαρακτηριστικά της μετανάστευσης των Ελλήνων στο Εξωτερικό:

Το χρονικό διάστημα από το **1950** μέχρι το **1990**, όταν η Ελλάδα προσπαθούσε να αναγεννηθεί από τον πόλεμο, παρατηρήθηκε μεγάλη φυγή Ελλήνων προς το εξωτερικό, ένας αριθμός που την δεκαετία του **70'** έφτασε το ένα εκατομμύριο. Παραθέτουμε τα στατιστικά στοιχεία[20] εκείνης της μεταναστευτικής ροής:

- Ένας στους **8** Έλληνες μετανάστευσαν στο εξωτερικό την περίοδο εκείνη.
- Το **60 %** μετανάστευσε προς την Βορειοδυτική Ευρώπη.
- Η κυριότερη χώρα προορισμού ήταν η Δυτική Γερμανία

- Στην Αυστραλία μετανάστευσαν **160000** περίπου
- Στον Καναδά μετανάστευσαν **100000**
- Στις ΗΠΑ μετανάστευσαν **135000**

Σε όλα τα παραπάνω αξίζει να προστεθεί ότι από τους παραπάνω μετανάστες, λίγο λιγότεροι από τους μισούς επέστρεψαν στην Ελλάδα. Ακολούθησαν χρόνια ευημερίας για την Ελλάδα, που δημιούργησαν ευνοϊκές συνθήκες για την παραμονή των Ελλήνων στην χώρα, καθώς:

- Οι μισθοί ήταν υψηλοί
- Δημιουργήθηκαν πολλές νέες επιχειρήσεις
- Μειώθηκε η ανεργία
- Η Ελλάδα έζησε την εποχή των Ολυμπιακών Αγώνων, με ότι θετικό μπορεί αυτό να συνεπάγεται (έργα υποδομής, θέσεις εργασίας, ανάπτυξη)

2.7.1. Η ελληνική μετανάστευση στα χρόνια της κρίσης

Από το **2010** και μετά, οπότε και η χώρας μας ζει την εποχή της κρίσης και των μνημονίων, δημιουργήθηκαν συνθήκες, οι οποίες κάθε άλλο παρά εύκολες ήταν για τους Έλληνες. Πιο συγκεκριμένα αναφέρουμε τα εξής[20]:

- Η ανεργία το έτος **2013** ανήλθε στο ποσοστό ρεκόρ **28%**
- Το **2012**, έκλειναν κατά μέσο όρο **50** επιχειρήσεις την ημέρα
- Την περίοδο της κρίσης χάθηκαν περίπου **1000000** θέσεις εργασίας
- Οι μισές από τις θέσεις που χάθηκαν αφορούσαν τους νέους
- Σημειώθηκε μεγάλη μείωση των μισθών και των συντάξεων
- Μείωση του ΑΕΠ(ακαθάριστου εθνικού προϊόντος) σε πολύ μεγάλο ποσοστό, της τάξης του **25%**.
- Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, μειώθηκε το κόστος εργασίας το **2012** κατά **5,5%** σε σχέση μέχρι το **2011**.
- Οι Έλληνες εργάζονται κατά μέσο όρο περισσότερο σε σχέση με τους υπόλοιπους Ευρωπαίους

2.7.2. Η ελληνική μετανάστευση με αριθμούς

Πρέπει κατ' αρχήν να επισημανθεί ότι δεν υπάρχουν επίσημα στατιστικά στοιχεία προερχόμενα από την Ελλάδα, που να αφορούν την ελληνική μετανάστευση. Όσα αναφερθούν στην συνέχεια, αποτελούν στοιχεία των διεθνών οργανισμών. Ας παραθέσουμε τα στοιχεία αυτά:

- Σύμφωνα με έκθεση της **Endeavor[20]**:
 - **200000** Έλληνες έφυγαν από την χώρα κατά την περίοδο την δύσκολης οικονομικής κατάστασης για την χώρα μας.
 - Σχεδόν οι μισοί Έλληνες που ζουν στην χώρα, επιθυμούν να φύγουν από αυτή.
 - Παρατηρήθηκε τριπλάσια μεταναστευτική ροή σε σχέση με προηγούμενες περιόδους (κάτι το οποίο δείχνει το πώς η οικονομική κρίση επηρέασε το δημογραφικό μας πρόβλημα)
- Σύμφωνα με έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής το έτος **2012:[20]**
 - Το $\frac{1}{4}$ των Ελλήνων θέλει να φύγει για χώρες του εξωτερικού
 - Τα $\frac{2}{3}$ από αυτούς δεν θέλουν να μεταναστεύσουν σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εξαιτίας του γεγονότος ότι και η Ευρωπαϊκή Ένωση, και κυρίως οι χώρες της Ευρωζώνης παρουσιάζουν σημάδια κρίσης, λιγότερο έντονα βέβαια).
- Σύμφωνα με έκθεση της **Eurostat[20]**:
 - Ο ελληνικός πληθυσμός μειώνεται συνεχώς
 - Το **2013**, η Ελλάδα ήταν τέταρτη όσο αφορά τον περιορισμό του πληθυσμού της.

Στην παρακάτω εικόνα φαίνονται συγκεντρωμένα τα στοιχεία από την έκθεση της **Eurostat**, τα οποία δείχνουν το πώς οξύνεται το δημογραφικό πρόβλημα στην χώρα μας με την συμβολή της οικονομικής κρίσης σε πολύ μεγάλο βαθμό. Αναμένονται και νέες μελέτες με πιο επικαιροποιημένα δεδομένα,

Εικόνα 14: Στατιστικά Στοιχεία Eurostat[20]

2.7.3. Προς ποιες χώρες κινούνται οι Έλληνες

Στην παρακάτω εικόνα, φαίνεται ξεκάθαρα το ποιες είναι οι χώρες προορισμού, τις οποίες προτιμούν οι Έλληνες ως τόπο διαμονής και εργασίας. Στην πρώτη θέση και με μεγάλη διαφορά βρίσκεται η Γερμανία και ακολουθούν οι ΗΠΑ και η Αυστραλία.

Πρόκειται για χώρες, οι οποίες ανέκαθεν προσέλκυαν και προ κρίσης εποχή αρκετούς Έλληνες μετανάστες, καθώς προσφέρουν πολύ πρόσφορες οικονομικές συνθήκες και εργασίες ευκαιρίες, που δυστυχώς στην χώρα μας είναι δύσκολο να βρεθούν.

GREECE	
Population:	10,749,943
Emigrants:	1,209,813
Migrant destinations	
GERMANY	470,350
USA	151,239
AUSTRALIA	140,114
CANADA	85,126
ALBANIA	80,778
TURKEY	66,344
UNITED KINGDOM	28,102
CYPRUS	20,937
ISRAEL	19,919
BELGIUM	15,143

Πίνακας 20: Κυριότερες χώρες προορισμού Ελλήνων[20]

Παραθέτουμε επίσης και κάποια χρήσιμα στατιστικά στοιχεία[20] όσο αφορά την μετανάστευση των Ελλήνων στην περίοδο της κρίσης:

- Όσο αφορά την Γερμανία, που αποτελεί μια κύρια χώρα προορισμού:
 - Την περίοδο **2012 – 2013**, οι Έλληνες μετανάστες στην Γερμανία παρουσίασαν αύξηση κατά **30%**
 - Ίδια τάση φαίνεται και στους απασχολούμενους Έλληνες στην Γερμανία (γεγονός που δείχνει ότι όσοι πήγαν εκεί, βρήκαν δουλειά)
 - Όσο αφορά τους ξένους γιατρούς που εργάζονται στην Γερμανία, οι Έλληνες κατέχουν την μεγαλύτερη μερίδα του λέοντος.
- Στην Νορβηγία μεταξύ των ετών **2012** και **2013** σημειώθηκε αύξηση των Ελλήνων μεταναστών κατά περίπου **50%**
- Στην Αυστραλία εγκαταστάθηκαν το διάστημα **2012 – 2013** περίπου **2000** μετανάστες
- Στην Αυστρία μετανάστευσαν το **2012**, περίπου **1200** μετανάστες.

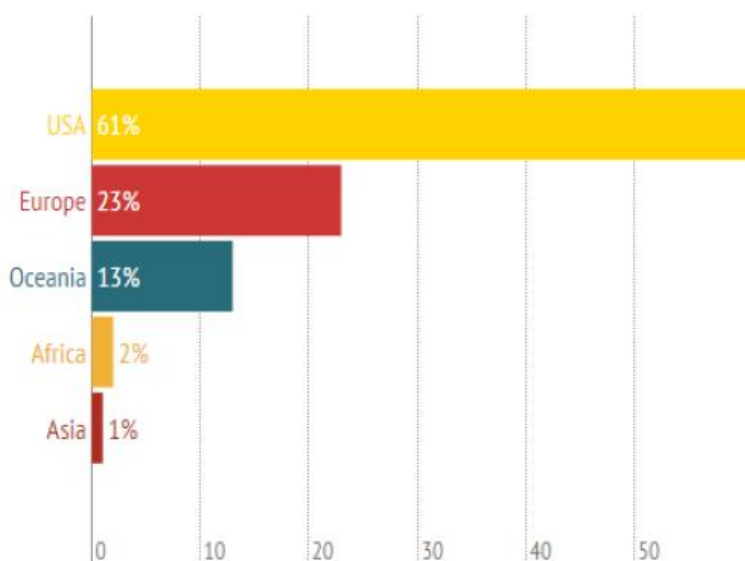
Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται ο αριθμός των Ελλήνων μεταναστών σε σημαντικές χώρες του εξωτερικού κατά τα έτη **2010 – 2013**. Αυτό το οποίο μπορούμε να σημειώσουμε είναι ότι σε όλες τις χώρες με εξαίρεση την

Αυστραλία, παρατηρείται μια σημαντική αύξηση της παρουσίας των Ελλήνων μεταναστών, γεγονός που επιβεβαιώνει όλα τα λεγόμενά μας παραπάνω. Αναμένονται με μεγάλο ενδιαφέρον και πιο πρόσφατα στατιστικά στοιχεία, έτσι ώστε να επιβεβαιωθούν οι προβλέψεις για αύξηση των ελληνικών μεταναστευτικών ροών και όξυνση του δημογραφικού μας προβλήματος.

Χώρα	2010	2011	2012	2013
Γερμανία	276.685	283.684	298.254	316.331
Ηνωμένο Βασίλειο	29.000	32.000	34.000	41.000
Σουηδία	4.824	5.290	6.222	7.126
Κάτω Χώρες	7.781	8.584	10.100	11.760
Ελβετία	6.808	7.521	8.678	9.788
Αυστραλία	97.153	97.072	96.916	96.433

Πίνακας 21: Στατιστικά Ελλήνων Μεταναστών σε μεγάλες χώρες[20]

Στο παρακάτω γράφημα παρουσιάζεται η κατανομή των Ελλήνων μεταναστών στις 5 ηπείρους:

Εικόνα 15: Κατανομή Ελλήνων ανά ήπειρο[20]

Τέλος, ακολουθεί ο χάρτης των Ηνωμένων Εθνών, που αποτυπώνει ποια είναι η πιο δημοφιλής χώρα μετανάστευσης για διάφορες χώρες. Όπως μπορεί κανείς εύκολα να διαπιστώσει, οι Έλληνες μετανάστες προτιμούν την Γερμανία, μια παρατήρηση που μπορεί να επιβεβαιωθεί από όλα τα παραπάνω στατιστικά στοιχεία που παρατέθηκαν:

Εικόνα 2. Ο χάρτης που έφτιαξε ο Devinn Jani

Εικόνα 16: Δημοφιλείς προορισμοί για μετανάστες[20]

2.7.4. Πόσοι θέλουν να φύγουν από την Ελλάδα

Σημαντική πληγή για την Ελλάδα δεν αποτελούν μόνο όσοι έφυγαν από αυτή, αλλά και πόσοι θέλουν να φύγουν από αυτή

Σύμφωνα λοιπόν με πανελλαδική έρευνα της Κάπα Research[20]:

- ο ένας στους δύο ερωτηθέντες δηλώνει ότι θα έφευγε από τη χώρα σε περίπτωση που μπορούσε να το κάνει
- το **40 %** αρνείται να φύγει από την χώρα

Από την έρευνα προέκυψαν τα εξής συμπεράσματα:

- Η ανεργία είναι το θέμα που ενδιαφέρει περισσότερο τους Έλληνες.
- Η αντιμετώπιση της ανεργίας αποτελεί την μεγαλύτερη πρόκληση για το **2014**

Το ποιοτικό χαρακτηριστικό, το οποίο προκύπτει από την έρευνα αυτή είναι ότι οι Έλληνες επιθυμούν να εγκαταλείψουν την χώρα, γιατί δεν μπορούν να βρουν εργασία, γεγονός αναμενόμενο αν αναλογιστεί κανείς τις δύσκολες οικονομικές συνθήκες, οι οποίες επικρατούν στην χώρας μας. Αναδεικνύεται επομένως η ανεργία σε βραχνά της ελληνικής οικονομίας και σε κύρια αιτία για το δημογραφικό πρόβλημα.

Επιπλέον, όπως αναφέρει το ΚΕΠΕ[20], στο μηνιαίο του δελτίο για την ελληνική οικονομία:

- το διάστημα **2008-2010**, στην Ελλάδα παρατηρήθηκε ότι μεγάλο ποσοστό του πληθυσμού ήθελε να μεταναστεύσει από την χώρα.
- το **20%** του ελληνικού πληθυσμού δήλωσε ότι ήθελε να μεταναστεύσει,
- Οι κυριότερες χώρες προτίμησης ήταν:
 - η Γερμανία

- ο οι ΗΠΑ
- ο και το Ηνωμένο Βασίλειο

2.7.5. Επιπτώσεις μετανάστευσης

Ένα τέτοιο φαινόμενο, το οποίο στην εποχή μας και στην χώρας παρουσιάζει έξαρση επηρεάζει τόσο τον μετανάστη όσο και την χώρα από την οποία προέρχεται αυτός.

Όσο αφορά τον μετανάστη τα μειονεκτήματα συνοψίζονται στα εξής:

- Χαλαρώνουν οι οικογενειακοί και φιλικοί δεσμοί που υπάρχουν στην Ελλάδα
- Εγκαταλείπει ένα περιβάλλον το οποίο είναι ιδιαίτερα οικείο σε αυτόν
- Χρησιμοποιεί διαφορετική γλώσσα
- Αντιμετωπίζει διαφορετική κουλτούρα
- Πάντα υπάρχει η καχύποπτη αντιμετώπιση σε μία χώρα, όσο προοδευτική και αν είναι αυτή.

Και τα πλεονεκτήματα:

- Το βασικότερο όλων, είναι το ικανοποιητικό εργασιακό περιβάλλον, το οποίο ανταποκρίνεται στις προσδοκίες των εργαζομένων
- Υψηλές αμοιβές και ευμενείς οικονομικές συνθήκες.
- Δυνατότητες επαγγελματικής ανέλιξης και προόδου
- Δυνατότητα εξειδίκευσης
- Απόλαυση καλύτερων συνθηκών διαβίωσης
- Γνωριμία εναλλακτικού τρόπου ζωής

Όσο αφορά την Ελλάδα:

- Απώλεια εξειδικευμένου και εκπαιδευμένου εργατικού δυναμικού
- Μείωση επιστημονικού πληθυσμού
- Πληγή για το ασφαλιστικό σύστημα
- Όξυνση του δημογραφικού προβλήματος

- Γήρανση του πληθυσμού
- Μη εκμετάλλευση της τεχνογνωσίας και μεταφορά της σε άλλες χώρες του εξωτερικού

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Στο κεφάλαιο αυτό θα παρουσιαστούν στατιστικά στοιχεία, τα οποία αφορούν:

- την απογραφή του **2011**
- τις συγκρίσεις των απογραφών **2001 -2011**
- την εξέλιξη του πληθυσμού των ευρωπαϊκών χωρών

3.1. Απογραφή 2011

Στην ενότητα αυτή θα παρουσιάσουμε αναλυτικά τα στοιχεία της απογραφής του **2011**[21][22], τα οποία είναι και τα τελευταία επίσημα που αφορούν τα στοιχεία του πληθυσμού του ελληνικού κράτους.

3.1.1. Στοιχεία ανά ομάδες ηλικιών

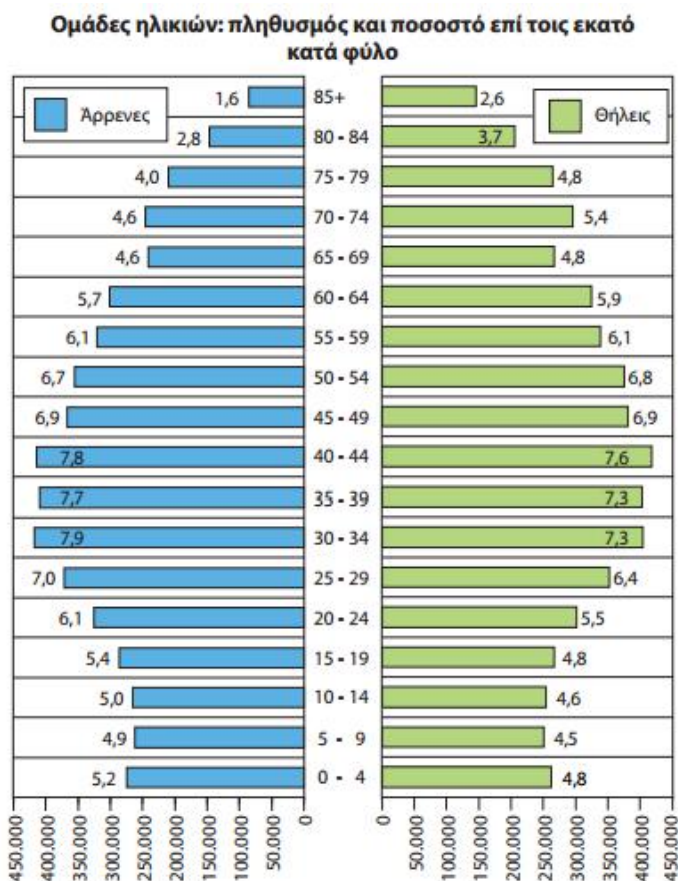
Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται τα στοιχεία του ελληνικού πληθυσμού χωρισμένα ανά ηλικιακές ομάδες. Αυτό που μπορούμε να παρατηρήσουμε είναι ότι:

- Οι ηλικίες **30 – 39** και **40 – 49** είναι οι μεγαλύτερες σε ποσοστό (γεγονός αναμενόμενο)
- Μεγάλα ποσοστά παρατηρούνται και στις ηλικίες από **60** και πάνω, γεγονός που δικαιολογεί και την γήρανση του ελληνικού πληθυσμού.
- Το ηλικιακό γκρουπ **0 – 9**, κατέχει σημαντικό μερίδιο, ωστόσο θα πρέπει να αυξηθεί περαιτέρω, προκειμένου να μην δημιουργείται δημογραφικό πρόβλημα στην χώρα μας.

1. Μόνιμος Πληθυσμός κατά φύλο και ομάδες ηλικιών Απογραφή Πληθυσμού - Κατοικιών, 2011			
Ομάδες ηλικιών	2011		
	Σύνολο	Άρρενες	Θήλεις
Σύνολο	10.816.286	5.303.223	5.513.063
0 - 9	1.049.839	537.220	512.619
10 - 19	1.072.705	552.173	520.532
20 - 29	1.350.868	696.744	654.124
30 - 39	1.635.304	827.542	807.762
40 - 49	1.581.095	781.112	799.983
50 - 59	1.391.854	677.018	714.836
60 - 69	1.134.045	543.421	590.624
70 - 79	1.017.242	456.247	560.995
80 +	583.334	231.746	351.588

Πίνακας 22: Μόνιμος πληθυσμός κατά φύλο και ηλικία 2011[21]

Για καλύτερη οπτικοποίηση των αποτελεσμάτων, παρουσιάζουμε και τα στοιχεία του παραπάνω πίνακα σε γράφημα, έτσι ώστε να μπορούμε καλύτερα να εξάγουμε τα συμπεράσματά μας:

Εικόνα 17: Ομάδες ηλικιών: πληθυσμός και ποσοστό επί τοις εκατό κατά φύλο[21]

3.1.2. Στοιχεία ανά περιφέρεια

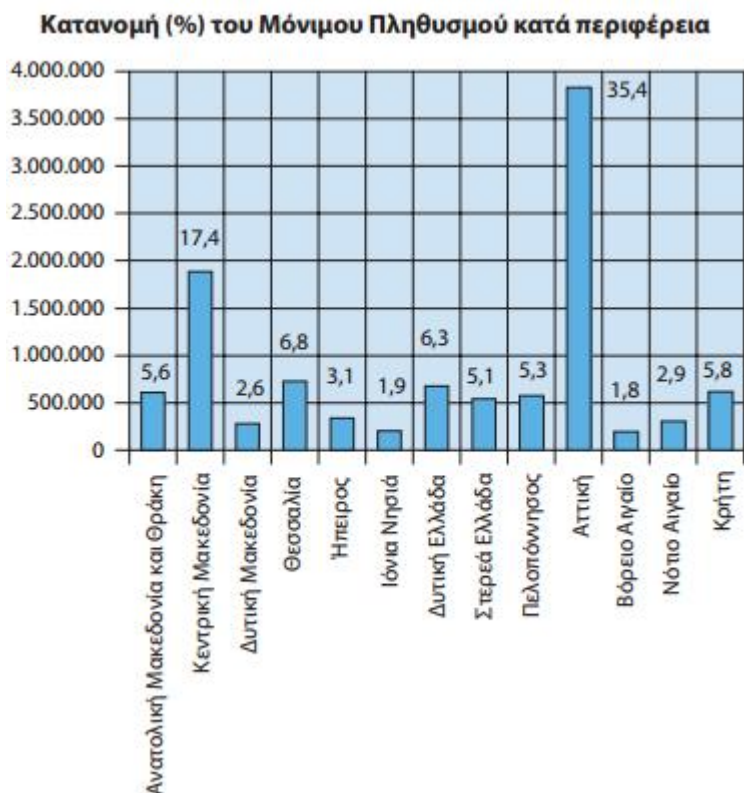
Στον παρακάτω πίνακα[21] παρουσιάζονται τα συγκεντρωτικά στοιχεία του πληθυσμού ανά περιφέρεια. Από τα στοιχεία του πίνακα μπορούμε να συμπεράνουμε τα εξής:

- Παραπάνω από το 1/3 του πληθυσμού της Ελλάδας είναι συγκεντρωμένο στην Περιφέρεια Αττικής
- Δεύτερη έρχεται η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας
- Η κατανομή των φύλων σε όλες τις περιπτώσεις είναι περίπου ίση, με τις γυναίκες να κατέχουν ελαφρώς μεγαλύτερο ποσοστό
- Η αστικοποίηση και η εγκατάλειψη της περιφέρειας είναι το κύριο συμπέρασμα που μπορεί να εξαχθεί από τον παρακάτω πίνακα

3. Μόνιμος Πληθυσμός κατά φύλο και περιφέρεια					
Απογραφή Πληθυσμού - Κατοικιών 2011					
Περιφέρεια	Σύνολο	Άρρενες	Θήλεις	Ποσοστό (%) επί του συνόλου της περιφέρειας	
				Άρρενες	Θήλεις
Σύνολο Ελλάδος	10.816.286	5.303.223	5.513.063	49,0	51,0
Ανατολική Μακεδονία και Θράκη	608.182	299.643	308.539	49,3	50,7
Κεντρική Μακεδονία	1.882.108	912.693	969.415	48,5	51,5
Δυτική Μακεδονία	283.689	141.779	141.910	50,0	50,0
Θεσσαλία	732.762	362.194	370.568	49,4	50,6
Ήπειρος	336.856	165.775	171.081	49,2	50,8
Ιόνια Νησιά	207.855	102.400	105.455	49,3	50,7
Δυτική Ελλάδα	679.796	339.310	340.486	49,9	50,1
Στερεά Ελλάδα	547.390	277.475	269.915	50,7	49,3
Πελοπόννησος	577.903	291.777	286.126	50,5	49,5
Αττική	3.828.434	1.845.663	1.982.771	48,2	51,8
Βόρειο Αιγαίο	199.231	99.984	99.247	50,2	49,8
Νότιο Αιγαίο	309.015	155.865	153.150	50,4	49,6
Κρήτη	623.065	308.665	314.400	49,5	50,5

Πίνακας 23: Μόνιμος Πληθυσμός κατά φύλο και περιφέρεια 2011[21]

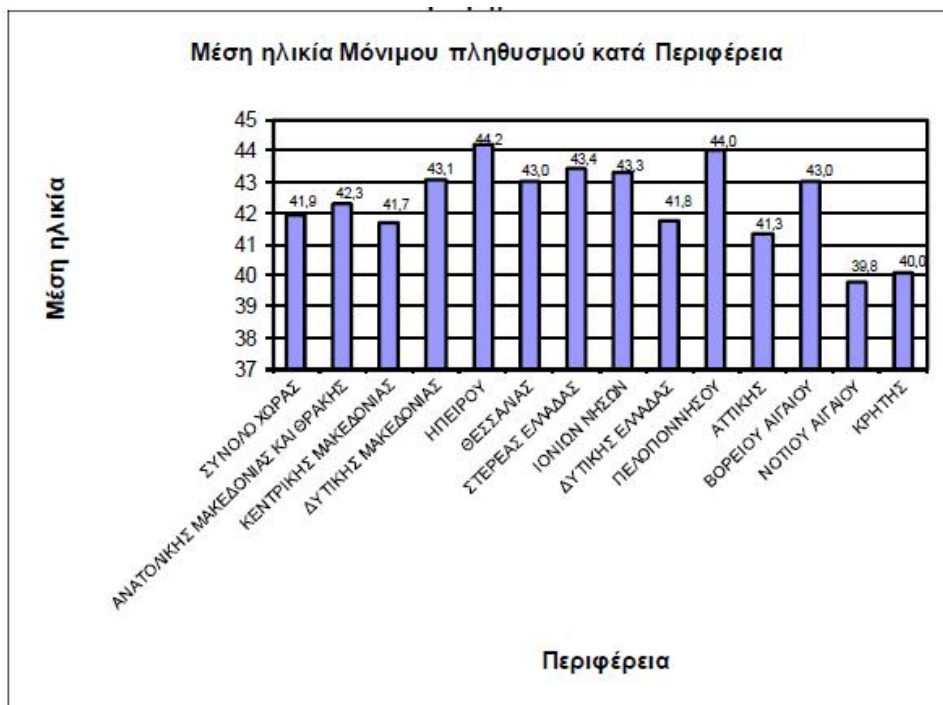
Και στην περίπτωση των περιφερειών για καλύτερη παρατήρηση των στατιστικών στοιχείων, παραθέτουμε γράφημα, το οποίο επιβεβαιώνει τα παραπάνω:

Εικόνα 18: Κατανομή του Μόνιμου Πληθυσμού κατά περιφέρεια 2011[21]

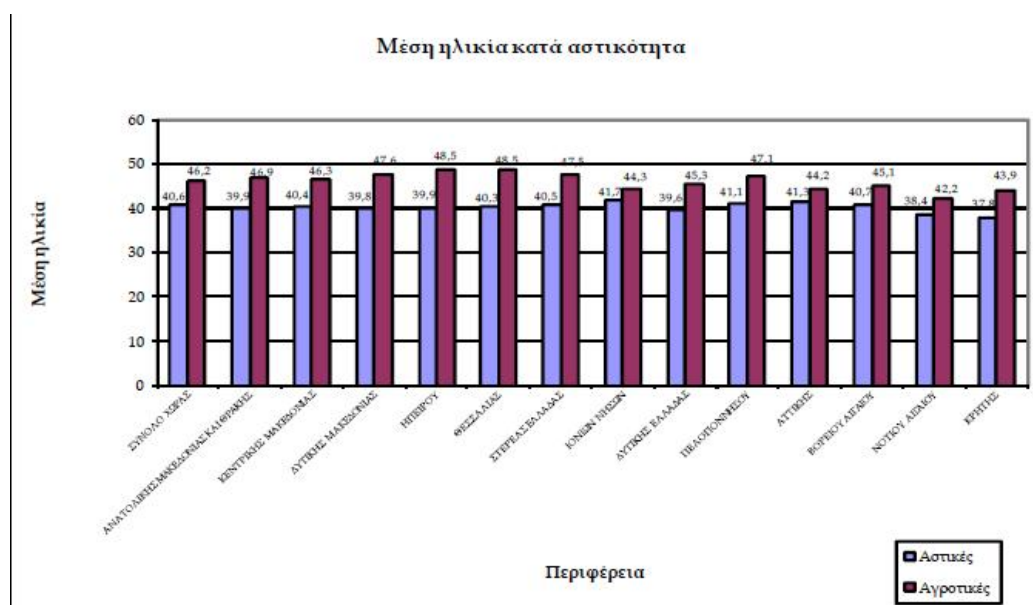
Μια εξίσου σημαντική γραφική παράσταση είναι αυτή, η οποία παρουσιάζεται στην συνέχεια, η οποία δείχνει την μέση ηλικία ανά περιφέρεια. Θα αναφέρουμε και εδώ τα συμπεράσματα τα οποία μπορούν να εξαχθούν:

- Οι Περιφέρειες Ηπείρου και Πελοποννήσου έχουν τους δύο μεγαλύτερους μέσους όρους ηλικίας(44,2 και 42 αντίστοιχα), οι οποίοι είναι και αρκετά μεγαλύτεροι από τον μέσο όρο ηλικίας της χώρας, ο οποίος είναι τα 41,9 έτη
- Οι Περιφέρειες Νοτίου Αιγαίου και Κρήτης έχουν αρκετά χαμηλούς μέσους όρους ηλικίας(39,9 και 40 αντίστοιχα), γεγονός που δείχνει ότι η νησιωτική Ελλάδα διαφέρει και προσπαθεί να αντιμετωπίσει το πρόβλημα της γήρανσης.

Εικόνα 19: Μέση ηλικία μόνιμου πληθυσμού κατά περιφέρεια 2011[22]

Τέλος, όσο αφορά τις περιφέρειες και την μέση ηλικία σε αστικές και αγροτικές περιοχές, στις τελευταίες η μέση ηλικία είναι μεγαλύτερη, γεγονός που επιβεβαιώνει όλα όσα ισχυριστήκαμε παραπάνω σχετικά με την εγκατάλειψη των αγροτικών περιοχών και την συγκέντρωση στις μεγάλες πόλεις[22]

Εικόνα 20: Μέση ηλικία κατά αστικότητα 2011[22]

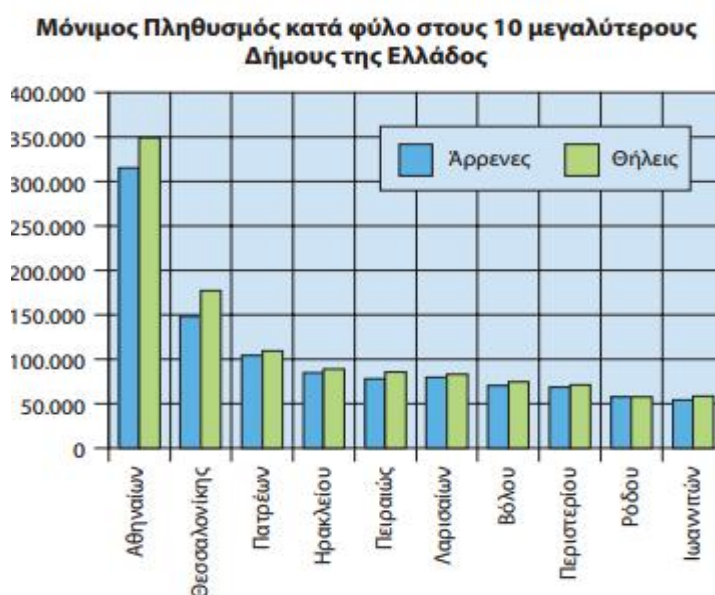
3.1.3. Στοιχεία ανά δήμο

Στον πίνακα που ακολουθεί, παρουσιάζονται οι δέκα μεγαλύτεροι δήμοι της χώρας σε πληθυσμό, μια κατάταξη η οποία δεν διαφοροποιείται εδώ και αρκετά χρόνια. Πρόκειται για δήμους οι οποίοι έχουν μετατραπεί σε μεγάλα αστικά κέντρα, με τον δήμο Αθηναίων να κατέχει το μεγαλύτερο ποσοστό, στον οποίον βέβαια παρατηρείται και μεγάλη διαφορά στην κατανομή μεταξύ ανδρών και γυναικών[21]:

4. Μόνιμος Πληθυσμός κατά φύλο στους 10 μεγαλύτερους Δήμους της Ελλάδος					
Απογραφή Πληθυσμού - Κατοικιών 2011					
Δήμος	Σύνολο	Άρρενες	Θήλεις	Ποσοστό (%)	
				Άρρενες	Θήλεις
Αθηναίων	664.046	315.210	348.836	47,5	52,5
Θεσσαλονίκης	325.182	148.470	176.712	45,7	54,3
Πατρών	213.984	104.307	109.677	48,7	51,3
Ηρακλείου	173.993	85.133	88.860	48,9	51,1
Πειραιώς	163.688	78.200	85.488	47,8	52,2
Λαρισαίων	162.591	79.762	82.829	49,1	50,9
Βόλου	144.449	70.185	74.264	48,6	51,4
Περιστερίου	139.981	68.563	71.418	49,0	51,0
Ρόδου	115.490	57.879	57.611	50,1	49,9
Ιωαννιτών	112.486	53.975	58.511	48,0	52,0

Πίνακας 24: Μόνιμος πληθυσμός στους 10 μεγαλύτερους δήμους 2011[21]

Τα δεδομένα που παρουσιάστηκαν παραπάνω, και σε γράφημα:

Εικόνα 21: Μόνιμος πληθυσμός στους 10 μεγαλύτερους δήμους (Γράφημα)[21]

Τέλος, όσο αφορά τα στοιχεία που προέκυψαν από την τελευταία απογραφή και αφορούν τους δήμους, οι δήμοι οι οποίοι προέκυψε ότι έχουν την μεγαλύτερη μέση ηλικία είναι οι εξής:

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΗΜΟΣ	ΜΕΣΗ ΗΛΙΚΙΑ
ΑΡΤΑΣ	ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ	57,9
ΜΗΛΟΥ	ΚΙΜΩΛΟΥ	55,7
ΑΡΚΑΔΙΑΣ	ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ	54,8
ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	ΑΡΓΙΘΕΑΣ	54,3
ΛΑΣΙΘΙΟΥ	ΟΡΟΠΕΔΙΟΥ ΛΑΣΙΘΙΟΥ	54,1
ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	ΔΩΔΩΝΗΣ	53,6
ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	ΛΙΜΝΗΣ ΠΛΑΣΤΗΡΑ	53,6
ΑΡΤΑΣ	ΓΕΙΩΡΓΙΟΥ ΚΑΡΑΙΣΚΑΚΗ	53,3
ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ	ΑΓΡΑΦΩΝ	53,3
ΛΕΥΚΑΔΑΣ	ΜΕΓΑΝΗΣΙΟΥ	52,9

Πίνακας 25: Δήμοι με την μεγαλύτερη μέση ηλικία 2011[22]

Και οι δήμοι οι οποίοι προέκυψε ότι έχουν την μικρότερη μέση ηλικία είναι οι εξής:

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΗΜΟΣ	ΜΕΣΗ ΗΛΙΚΙΑ
ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	ΦΥΛΗΣ	35,3
ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	ΑΣΠΡΟΠΥΡΓΟΥ	35,9
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	ΚΟΡΔΕΛΙΟΥ - ΕΥΟΣΜΟΥ	35,9
ΡΕΘΥΜΝΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	36,2
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	ΑΧΑΡΝΩΝ	36,8
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	ΩΡΑΙΟΚΑΣΤΡΟΥ	36,9
ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΩ	ΚΩ	36,9
ΞΑΝΘΗΣ	ΞΑΝΘΗΣ	36,9
ΜΥΚΟΝΟΥ	ΜΥΚΟΝΟΥ	37,0
ΘΗΡΑΣ	ΘΗΡΑΣ	37,0

Πίνακας 26: Δήμοι με την μικρότερη μέση ηλικία 2011[22]

3.1.4. Στοιχεία ανά ομάδες και οικογενειακή κατάσταση

Εξετάζοντας την οικογενειακή κατάσταση[21] των Ελλήνων και συνδυάζοντάς την με την ηλικία τους, παραθέτουμε τον πίνακα που περιλαμβάνει συνδυασμένα στοιχεία ηλικίας και οικογενειακής κατάστασης. Τα συμπεράσματά μας για την περίπτωση αυτή είναι τα εξής:

- Όσο αυξάνεται η ηλικία, αυξάνεται και ο αριθμός των χήρων (γεγονός αναμενόμενο)
- Στις ηλικίες **30 – 39**, που είναι η παραδοσιακές ηλικίες γάμου στην Ελλάδα, ο αριθμός των αγάμων είναι αρκετά υψηλός (πάνω από **550.000**), γεγονός που συνδυάζεται άμεσα με το δημογραφικό πρόβλημα της χώρας μας.
- Στο ηλικιακού γκρουπ **40 – 49**, υπάρχουν περίπου **230000** άτομα, γεγονός που σημαίνει ότι πολλά άτομα δεν επιλέγουν πλέον να παντρευτούν, και άρα να μην δημιουργήσουμε οικογένεια.

2. Μόνιμος Πληθυσμός κατά ομάδες Απογραφή Πληθυσμού -				
Ομάδες ηλικιών	Σύνολο	Αγαμοί	Έγγαμοι	Χήροι
Σύνολο	10.816.286	4.227.476	5.364.763	820.449
0 - 14	1.049.839	1.049.839	—	—
15 - 19	1.072.705	1.065.587	6.682	25
20 - 29	1.350.868	1.088.641	249.239	938
30 - 39	1.635.304	564.167	1.001.092	6.185
40 - 49	1.581.095	229.198	1.201.808	23.823
50 - 59	1.391.854	107.188	1.107.123	67.826
60 - 69	1.134.045	57.888	879.876	138.445
70 - 79	1.017.242	41.580	671.947	277.382
80+	583.334	23.388	246.996	305.825

Πίνακας 27: Μόνιμος Πληθυσμός κατά ομάδες πληθυσμού 2011[21]

Αντίστοιχα στατιστικά στοιχεία παρέχονται και στον επόμενο πίνακα, που αφορούν:

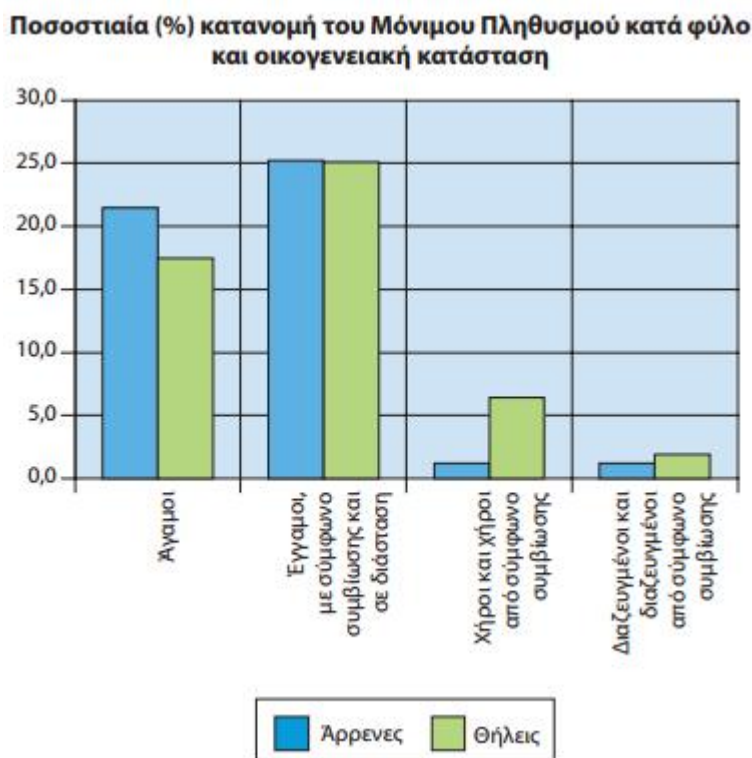
- τους διαζευγμένους
- τους Έλληνες με σύμφωνο συμβίωσης
- τους Έλληνες σε διάσταση

- τους χήρους από σύμφωνο συμβίωσης
- τους διαζευγμένους από σύμφωνο συμβίωσης

ηλικιών και οικογενειακή κατάσταση Κατοικιών, 2011				
Διαζευγμένοι	Με σύμφωνο συμβίωσης	Σε διάσταση	Χήροι από σύμφωνο συμβίωσης	Διαζευγμένοι από σύμφωνο συμβίωσης
331.686	1.765	69.737	78	332
—	—	—	—	—
271	43	89	5	3
7.494	392	4.107	16	41
49.611	513	13.641	16	79
103.719	441	21.962	20	124
92.070	241	17.326	18	62
49.033	99	8.679	2	23
23.023	28	3.281	1	—
6.465	8	652	—	—

Πίνακας 28: Ηλικία και οικογενειακή κατάσταση 2011[21]

Ακολουθεί και η γραφική παράσταση:

Εικόνα 22: Φύλο και οικογενειακή κατάσταση 2011[21]

3.1.5 Στοιχεία ανά ομάδες υπηκοοτήτων

Στην συνέχεια παρουσιάζουμε[21] τα στοιχεία όσο αφορά τις ομάδες υπηκοοτήτων που μένουν στην Ελλάδα. Μερικές παρατηρήσεις για τον πίνακα αυτόν:

- Οι Έλληνες αποτελούν περίπου το **90%** το πληθυσμού
- Οι προερχόμενοι από λοιπές χώρες της Ευρώπης αποτελούν ένα επίσης ένα μεγάλο ποσοστό.
- Ακολουθούν οι χώρες της ΕΕ και της Αφρικής

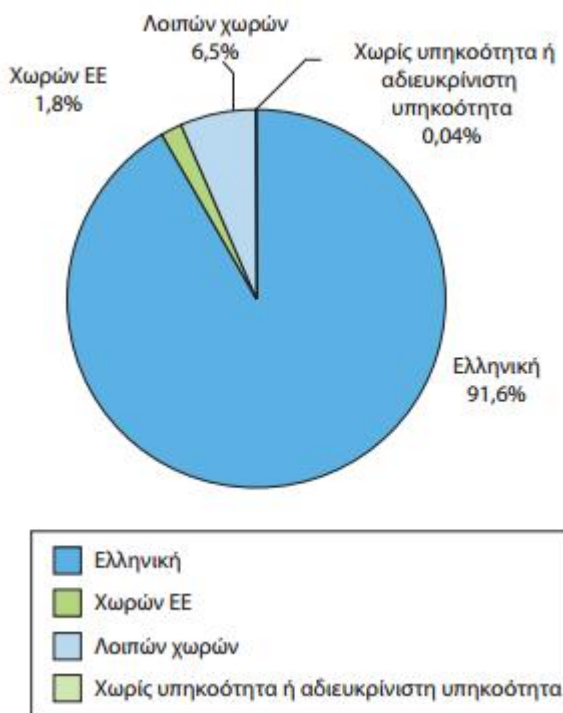
5. Μόνιμος Πληθυσμός κατά ομάδες υπηκοοτήτων Απογραφή Πληθυσμού - Κατοικιών, 2011	
Ομάδες υπηκοοτήτων	2011
Σύνολο	10.816.286
Ελληνική ⁽¹⁾	9.904.286
Λοιπών Χωρών ΕΕ	199.121
Χωρών λοιπής Ευρώπης	530.244
Χωρών Αφρικής	25.850
Χωρών Καραϊβικής, Νότιας ή Κεντρικής Αμερικής	2.564
Χωρών Βόρειας Αμερικής	7.248
Χωρών Ασίας	138.274
Χωρών Ωκεανίας	1.994
Χωρίς υπηκοότητα, αδιευκρίνιστη υπηκοότητα ή δε δηλώθηκε	6.705

Πίνακας 29: Μόνιμος Πληθυσμός κατά ομάδες υπηκοοτήτων 2011[21]

Η γενικότερη μεταβολή των αναλογιών εντός του πληθυσμού της Ελλάδας, είναι κάτι το οποίο προβληματίζει ιδιαίτερα στις ημέρες, εξαιτίας του σημαντικού για όλη την Ευρώπη φαινομένου της μετανάστευσης. Αν είχαμε στην διάθεση μας πιο επικαιροποιημένα στοιχεία, τα νούμερα θα ήταν αρκετά διαφορετικά, με ανθρώπους προερχόμενους από Συρία και Αφγανιστάν να παρουσιάζουν ιδιαίτερα αυξημένα ποσοστά.

Ακολουθεί και το γράφημα με την κατανομή των υπηκοοτήτων στην Ελλάδα:

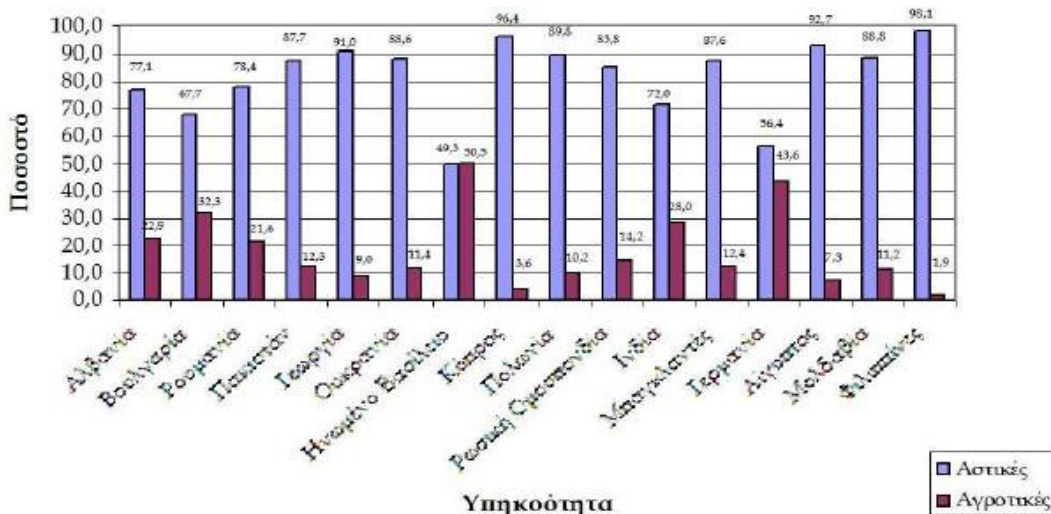
Μόνιμος Πληθυσμός κατά ομάδες υπηκοοτήτων

Εικόνα 23: Μόνιμος πληθυσμός κατά ομάδες υπηκοοτήτων (Γράφημα) 2011[21]

Και στο ακόλουθο γράφημα η κατανομή ανάμεσα σε αστικές και αγροτικές περιοχές, με την συντριπτική πλειοψηφία να κατοικεί όπως είναι αναμενόμενο σε αστικές περιοχές:

Υπηκοότητα κατά αστικές και αγροτικές περιοχές

Εικόνα 24: Υπηκοότητα κατά αστικές και αγροτικές περιοχές 2011[22]

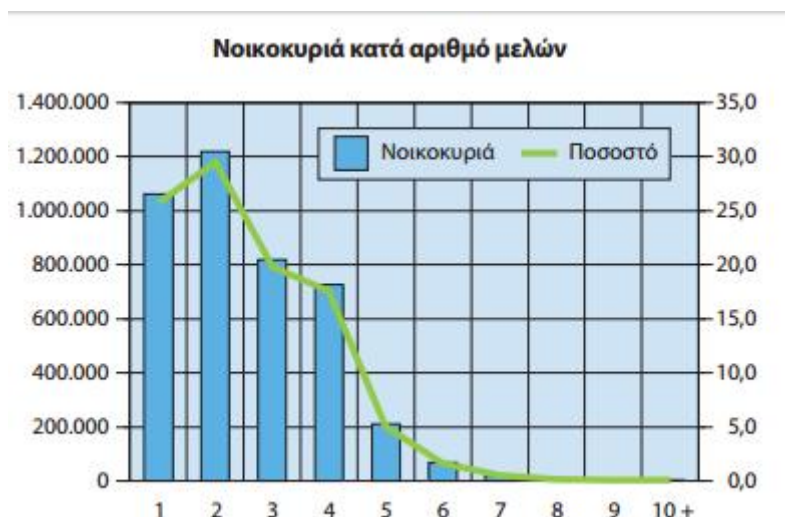
3.1.6. Στοιχεία για νοικοκυριά και πυρηνικές οικογένειες

Όσο αφορά τον αριθμό των νοικοκυριών που καταγράφηκαν, τα μισά αποτελούνται από 1 ή 2 μέλη. Όσο αυξάνεται ο αριθμός των μελών, μειώνεται και ο αριθμός των νοικοκυριών, γεγονός που αποδεικνύει ότι οι Έλληνες αποπροσανατολίζονται από την γέννηση πολλών παιδιών:

6. Νοικοκυριά κατά αριθμό μελών Απογραφή Πληθυσμού - Κατοικιών, 2011	
Αριθμός μελών	Νοικοκυριά
	2011
Σύνολο	4.134.540
1 μέλος	1.061.547
2 μέλη	1.218.466
3 »	817.921
4 »	726.554
5 »	209.569
6 »	68.602
7 »	20.273
8 »	7.511
9 μέλη	1.881
10 μέλη και άνω	2.216

Πίνακας 30: Νοικοκυριά κατά αριθμό μελών 2011[21]

Και τα στοιχεία του πίνακα σε γραφική παράσταση:

Εικόνα 25: Νοικοκυριά κατά αριθμό μελών (Γράφημα) 2011[21]

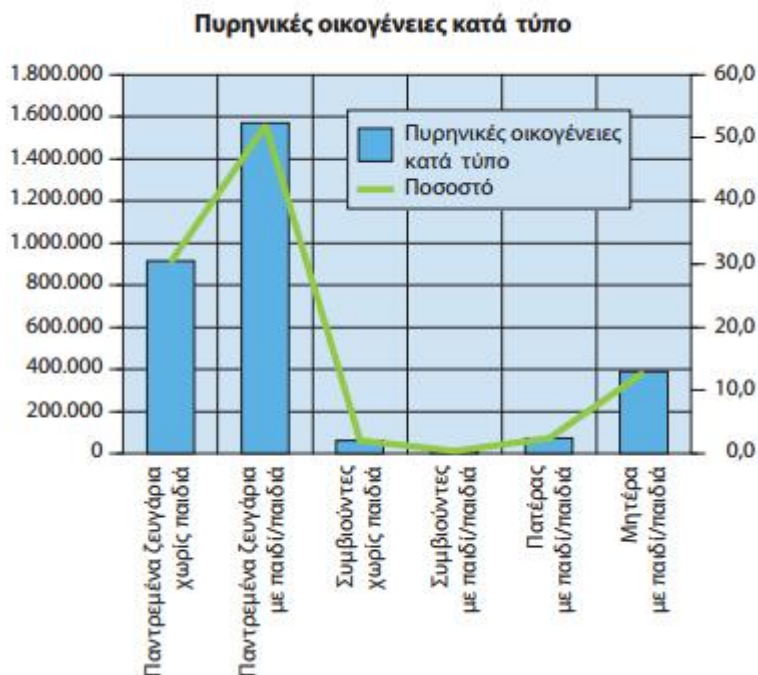
Επίσης παρατίθενται τα στοιχεία των πυρηνικών οικογενειών, όπως αυτές καταγράφηκαν από την απογραφή του **2011**:

- Το μεγαλύτερο ποσοστό κατέχουν τα παντρεμένα ζευγάρια με παιδί/παιδιά(πάνω από **1500000**)
- Δεν είναι λίγα όμως και τα ζευγάρια χωρίς παιδιά (περίπου **920000**), γεγονός που για μια ακόμη φορά δείχνει ότι το δημογραφικό πρόβλημα οξύνεται.

7. Πυρηνικές οικογένειες κατά τύπο	
Απογραφή Πληθυσμού - Κατοικιών, 2011	
Τύπος	2011
Σύνολο	3.021.425
Παντρεμένα ζευγάρια χωρίς παιδιά	913.279
Παντρεμένα ζευγάρια με παιδί/παιδιά	1.570.422
Συμβιούντες χωρίς παιδιά	61.630
Συμβιούντες με παιδί/παιδιά	12.319
Πατέρας με παιδί/παιδιά	74.438
Μητέρα με παιδί/παιδιά	389.337

Πίνακας 31: Πυρηνικές οικογένειες κατά τύπο 2011[21]

Τα στοιχεία του πίνακα σε γράφημα:

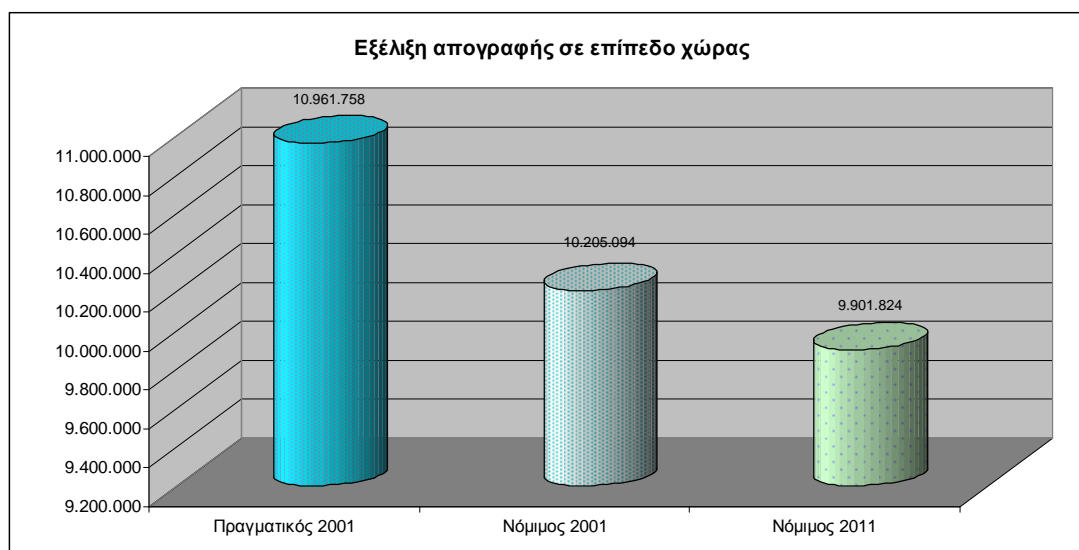

Πίνακας 32: Πυρηνικές Οικογένειες κατά τύπο (Γράφημα) 2011[21]

3.2. Συγκριτικά Στοιχεία Απογραφών 2001 και 2011

Στην ενότητα αυτή θα παρουσιαστούν συγκριτικά στοιχεία[23] μεταξύ των απογραφών του 2001 και του 2011, ώστε να βγάλουμε συμπεράσματα σχετικά με την εξέλιξη του ελληνικού πληθυσμού.

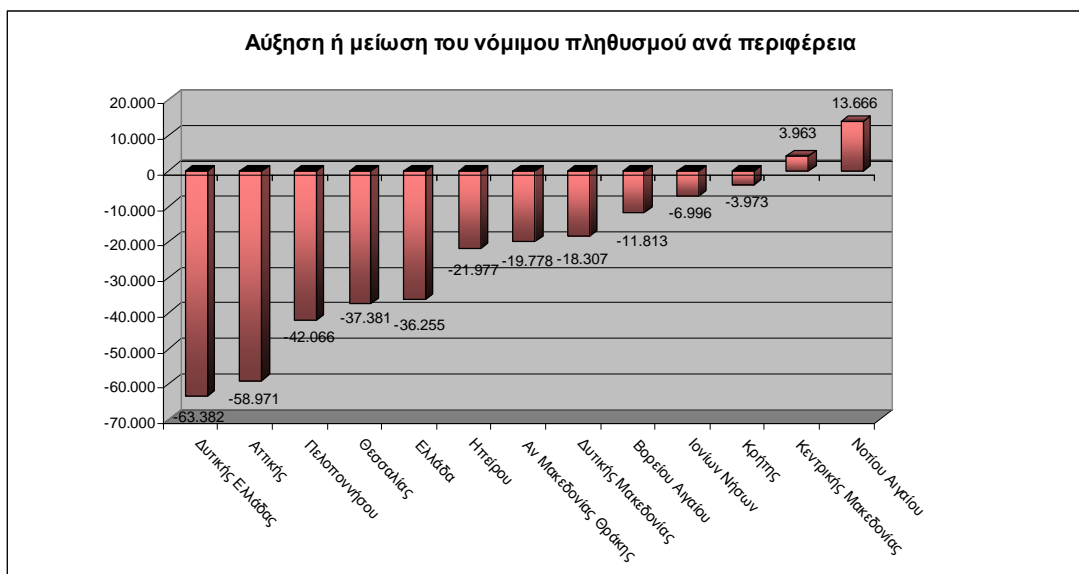
Κατ' αρχήν, όπως φαίνεται από το παρακάτω γράφημα ο νόμιμος πληθυσμός της χώρας μειώθηκε (κάτι το οποίο συνέβη και με τον μόνιμο).

Εικόνα 26: Νόμιμος Πληθυσμός 2001 - 2011[23]

Όσο αφορά σε επίπεδο περιφερειών, οι περισσότερες παρουσίασαν μείωση του νόμιμου πληθυσμού, με:

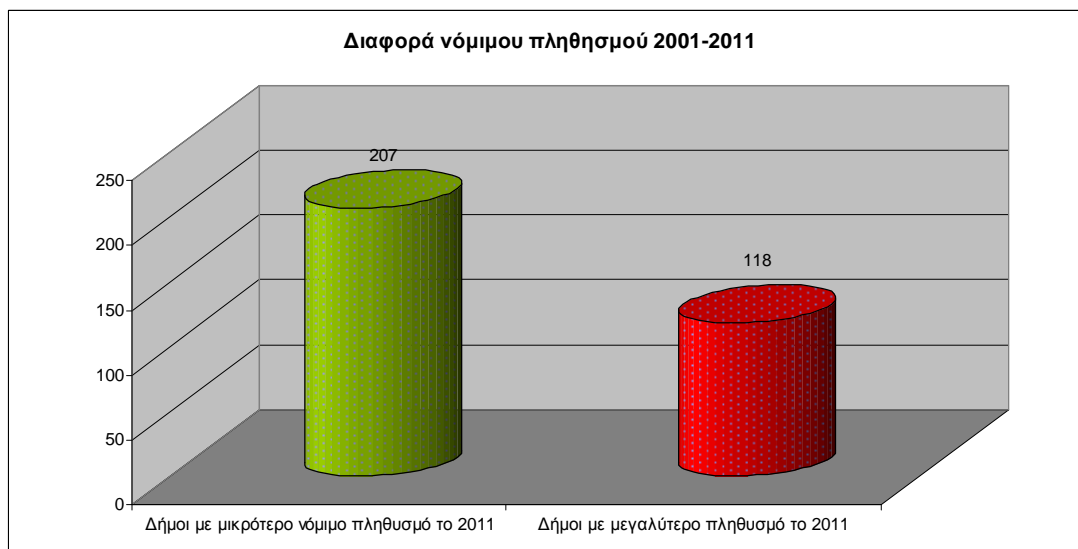
- αυτή της Δυτικής Ελλάδας να καταγράφει την μεγαλύτερη πτώση
- δεύτερη σε πτώση έρχεται η περιφέρεια Αττικής
- οι μόνες περιφέρειες που σημείωσαν αύξηση του πληθυσμού μεταξύ των απογραφών είναι αυτές:
 - της Κεντρικής Μακεδονίας
 - του Νοτίου Αιγαίου

Εικόνα 27: Αυξομείωση νόμιμου πληθυσμού ανά περιφέρεια[23]

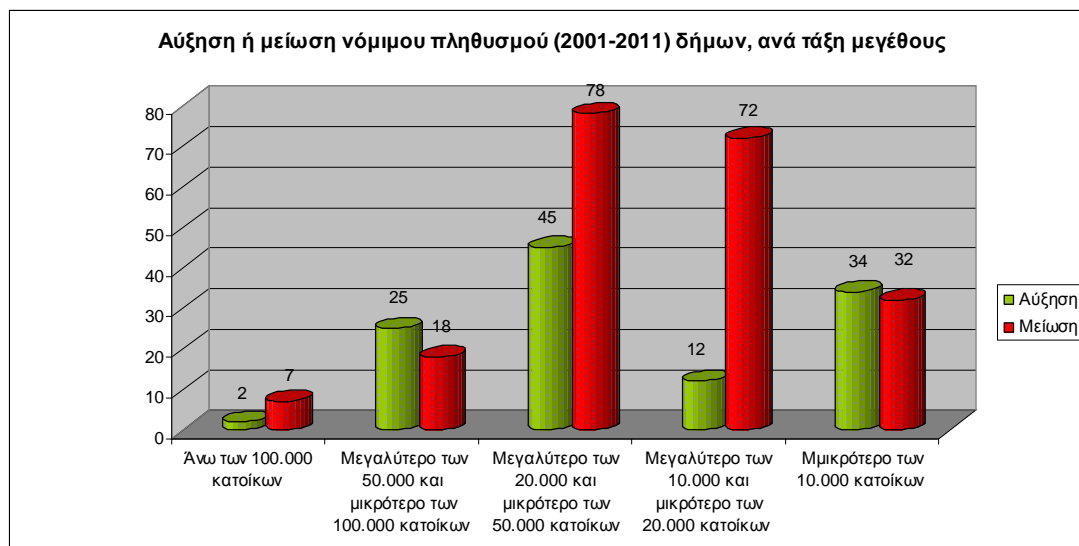
Όσο αφορά τις μεταβολές στους πληθυσμούς των δήμων, το παρακάτω γράφημα αποτυπώνει την πραγματικότητα:

- 207 δήμοι παρουσίασαν μείωση του νόμιμου πληθυσμού τους
- 118 δήμοι παρουσίασαν αύξηση του νόμιμου πληθυσμού τους.

Εικόνα 28: Δήμοι με μικρότερο και μεγαλύτερο νόμιμο πληθυσμό[23]

Ένα πιο εξειδικευμένο γράφημα, είναι αυτό που παρουσιάζεται στην συνέχεια, το οποίο δείχνει το πόσοι δήμοι παρουσίασαν αύξηση και μείωση του πληθυσμού σε συνάρτηση με την με το μέγεθος του δήμου.

Εικόνα 29: Αύξηση ή μείωση πληθυσμού ανά τάξη μεγέθους[23]

Ας έρθουμε τώρα στα στοιχεία του μόνιμου πληθυσμού, και ας δούμε πως μεταβλήθηκε[24] αυτός στις περιφέρειες της χώρας:

Περιφέρειες	Μόνιμος πληθυσμός 2001	Μόνιμος πληθυσμός 2011	Απόλυτη διαφορά 2001-2011	% μεταβολής
Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας	721.541	680.190	-41.351	-5,7
Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας	294.317	282.120	-12.197	-4,1
Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου	205.235	197.810	-7.425	-3,6
Περιφέρεια Πελοποννήσου	597.622	581.980	-15.642	-2,6
Περιφέρεια Αττικής	3.894.573	3.812.330	-82.243	-2,1
Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας	558.144	546.870	-11.274	-2,0
Περιφέρεια Ιονίων Νήσων	209.608	206.470	-3.138	-1,5
Περιφέρεια Θεσσαλίας	740.115	730.730	-9.385	-1,3
Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης	607.162	606.170	-992	-0,2
Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας	1.874.597	1.874.590	-7	0,0
Περιφέρεια Ηπείρου	336.392	336.650	258	0,1
Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου	298.462	308.610	10.148	3,4
Περιφέρεια Κρήτης	594.368	621.340	26.972	4,5

Πίνακας 33: Μεταβολή μόνιμου πληθυσμού στις περιφέρειες[24]

Τα στοιχεία που παρατέθηκαν παραπάνω συμβαδίζουν με τα στοιχεία των μεταβολών του νόμιμου πληθυσμού στις περιφέρειες.

Ένας επιπλέον ενδιαφέρον πίνακας, είναι αυτός ο οποίος παρουσιάζεται στην συνέχεια, ο οποίος το εύρος μεταβολής των δήμων και το πόσοι δήμοι παρουσίασαν το συγκεκριμένο εύρος. Είναι χαρακτηριστικό ότι:

- 70 δήμοι παρουσίασαν σημαντική μείωση (μεταξύ 9,2% και 19,4%)
- 83 δήμοι παρουσίασαν περιορισμένη μείωση
- 13 δήμοι παρουσίασαν έντονη αύξηση (από 23,5% έως 35%)
- Μόλις 11 δήμοι παρουσίασαν ιδιαίτερα έντονη αύξηση (μεγαλύτερη από 40%)

Εύρος ποσοστιαίας μεταβολής του πληθυσμού ανάμεσα στο 2001 και το 2011	Πλήθος Δήμων	Μόνιμος Πληθυσμός (.000)		% μεταβολή ανά ομάδα δήμων
		2001	2011	
<-20% Πολύ μεγάλη μείωση	14	167,9	127,6	-24,0
-19,4% έως -9,2% Σημαντική μείωση	70	2.771,7	2.371,7	-14,4
-8,9% έως -1,6% Περιορισμένη μείωση	83	2.844,4	2.705,9	-4,9
-1,2% έως 3,3% Στασιμότητα	54	2.407,5	2.428,0	0,9
+3,7% έως +11,1% Περιορισμένη αύξηση	53	1.441,6	1.548,4	7,4
+11,6% έως 21,6% Σημαντική αύξηση	27	762,9	869,6	14,0
+23,5% έως 35,0% Έντονη αύξηση	13	340,3	442,5	30,0
> 40% Ιδιαίτερα έντονη αύξηση	11	195,8	292,0	49,1

Πίνακας 34: Εύρος Μεταβολής μόνιμου πληθυσμού δήμων[24]

Ο επόμενος πίνακας δείχνει το εύρος των μεταβολών στο πληθυσμό των δήμων, εμπεριέχοντας και τον παράγοντα του φύλου:

Ομάδες	Εύρος μεταβολής	Πλήθος Δήμων	Ανδρες			Γυναίκες		
			2001	2011	% μεταβολή	2001	2011	% μεταβολή
Πολύ μεγάλη μείωση	<-20%	15	87.553	65.440	-25,3	85.036	65.010	-23,6
Σημαντική μείωση	-19,4% έως -9,2%	70	1.350.339	1.146.860	-15,1	1.421.407	1.224.810	-13,8
Περιορισμένη μείωση	-8,9% έως -1,6%	83	1.412.054	1.331.640	-5,7	1.432.387	1.374.290	-4,1
Στασιμότητα	-1,2% έως 3,3%	53	1.190.911	1.192.680	0,1	1.211.842	1.230.530	1,5
Περιορισμένη αύξηση	+3,7% έως +11,1%	53	719.567	766.620	6,5	722.015	781.800	8,3
Σημαντική αύξηση	+11,6% έως 21,6%	26	379.200	429.240	13,2	381.239	437.530	14,8
Έντονη αύξηση	+23,5% έως 35,0%	13	171.969	220.250	28,1	168.375	222.280	32,0
Ιδιαίτερα έντονη αύξηση	> 40%	12	99.872	149.130	49,3	98.370	147.750	50,2

Πίνακας 35: Εύρος μεταβολής δήμων ανά φύλο[24]

Τέλος, ο επόμενος πίνακας δείχνει τις μεταβολές του πληθυσμού σε κάποιους επιλεγμένους δήμους της χώρας:

	Δήμοι	Μόνιμος πληθυσμός 2001	Μόνιμος πληθυσμός 2011	Απόλυτη διαφορά 2001-2011	% μεταβολής
ΠΕΡ. Δυτικού Τομέα Αθηνών	Δ. ΧΑΪΔΑΡΙΟΥ	48.494	46.590	-1.904	-3,9
ΠΕΡ. Βορείου Τομέα Αθηνών	Δ. ΑΓΙΑΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ	60.065	59.500	-565	-0,9
ΠΕΡ. Δυτικού Τομέα Αθηνών	Δ. ΙΛΙΟΥ	85.572	84.830	-742	-0,9
ΠΕΡ. Κορινθίας	Δ. ΚΟΡΙΝΘΙΩΝ	58.523	58.280	-243	-0,4
ΠΕΡ. Φθιώτιδας	Δ. ΛΑΜΙΕΩΝ	74.939	74.720	-219	-0,3
ΠΕΡ. Ρόδου	Δ. ΡΟΔΟΥ	115.334	115.290	-44	0,0
ΠΕΡ. Νοτίου Τομέα Αθηνών	Δ. ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ - ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΗΣ	51.299	51.330	31	0,1
ΠΕΡ. Νοτίου Τομέα Αθηνών	Δ. ΜΟΣΧΑΤΟΥ - ΤΑΥΡΟΥ	39.870	39.900	30	0,1
ΠΕΡ. Μεσσηνίας	Δ. ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	70.006	70.130	124	0,2
ΠΕΡ. Κοζάνης	Δ. ΚΟΖΑΝΗΣ	70.220	70.420	200	0,3
ΠΕΡ. Δυτικής Αττικής	Δ. ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ	29.879	30.140	261	0,9
ΠΕΡ. Βορείου Τομέα Αθηνών	Δ. ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ	71.551	72.480	929	1,3
ΠΕΡ. Θεσσαλονίκης	Δ. ΚΑΛΑΜΑΡΙΑΣ	90.096	91.270	1.174	1,3

ΠΕΡ. Ημαθίας	Δ. ΒΕΡΟΙΑΣ	65.530	66.630	1.100	1,7
ΠΕΡ. Αχαΐας	Δ. ΠΑΤΡΕΩΝ	210.494	214.580	4.086	1,9
ΠΕΡ. Βορείου Τομέα Αθηνών	Δ. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	48.132	49.350	1.218	2,5
ΠΕΡ. Νοτίου Τομέα Αθηνών	Δ. ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ	68.719	70.970	2.251	3,3
ΠΕΡ. Νοτίου Τομέα Αθηνών	Δ. ΓΛΥΦΑΔΑΣ	83.665	86.980	3.315	4,0
ΠΕΡ. Ηρακλείου	Δ. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	163.115	173.450	10.335	6,3

Πίνακας 36: Μεταβολές σε επιλεγμένους δήμους της χώρας[24]

Ιδιαίτερη αξία για τις αναλύσεις μας έχει ο πίνακας ο οποίος παρουσιάζεται στην συνέχεια και δείχνει τα συγκριτικά στοιχεία των απογραφών του **2001** και του **2011** όσο αφορά τον αριθμό των οικογενειών ανάλογα με τον αριθμό των τέκτων. Είναι χαρακτηριστικό από τους αριθμούς ότι:

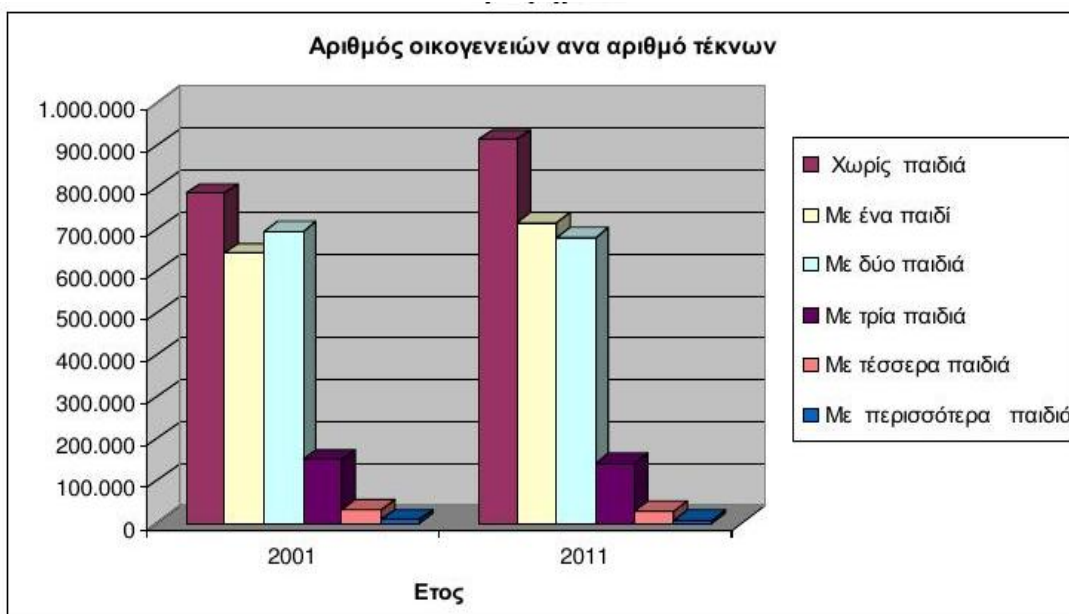
- Αυξήθηκαν σε σημαντικό μεγάλο ποσοστό σε σχέση με το **2001** (περίπου **16%**) οι οικογένειες χωρίς παιδιά
- Αύξηση παρουσίασαν και οι οικογένειες με ένα παιδί (της τάξης του **11%**)
- Από κει και πέρα όσο αυξάνεται ο αριθμός των παιδιών, τόσο μειώνεται και ο αριθμός των αντιστοιχων οικογενειών μεταξύ των απογραφών του **2001** και του **2011**.

Αριθμός οικογενειών ανάλογα με τον αριθμό τέκνων

Έτος	Χωρίς παιδιά	Με ένα παιδί	Με δύο παιδιά	Με τρία παιδιά	Με τέσσερα παιδιά	Με περισσότερα παιδιά
2001	785.452	642.450	693.830	150.171	32.083	8.374
2011	913.279	715.342	680.955	140.639	27.051	6.435
Διαφορά	127.827	72.892	-12.875	-9.532	-5.032	-1.939
Ποσοστό	16,27%	11,35%	-1,86%	-6,35%	-15,68%	-23,16%

Πίνακας 37: Αριθμός οικογενειών ανάλογα με τον αριθμό των τέκνων 2001 -2011[10]

Ακολουθεί και το γράφημα για την οπτικοποίηση των αποτελεσμάτων:

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Εικόνα 30: Αριθμός οικογενειών ανάλογα με τον αριθμό των τέκνων (Γράφημα)[10]

Όλα τα παραπάνω επιβεβαιώνουν αυτό που αρχικά είχαμε ισχυριστεί: ότι οι Έλληνες αποπροσανατολίζονται από την δημιουργία οικογενειών με πολλά παιδιά, μια πρακτική που αποτελεί την καρδιά του δημογραφικού προβλήματος.

3.3. Δημογραφικοί Δείκτες, Γάμοι και Διαζύγια

Στον πίνακα που ακολουθεί, παραθέτουμε τα σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ στοιχεία[21] για τα έτη 2009 – 2013 και αφορούν:

- Τον δείκτη εξάρτησης
- Τον δείκτη γήρανσης
- Την μέση ηλικία της μητέρας κατά την γέννηση
- Τον δείκτη ολικής γονιμότητας
- Τους δείκτες θνησιμότητας

8. Δημογραφικοί δείκτες⁽¹⁾, 2009 - 2013					
	2009	2010	2011	2012	2013
Δείκτης εξάρτησης	50,4	51,0	51,8	52,8	53,7
Δείκτης γήρανσης	129,0	130,7	132,9	135,4	138,3
Μέση ηλικία της μητέρας κατά τη γέννηση	30,3	30,4	30,5	30,7	30,9
Δείκτης ολικής γονιμότητας	1,5	1,5	1,5	1,4	1,3
Ακαθάριστος δείκτης θνησιμότητας	10,6	10,3	10,0	10,6	10,2
Δείκτης βρεφικής θνησιμότητας	3,1	3,8	3,4	2,9	3,7

Πίνακας 38: Δημογραφικοί δείκτες 2009 - 2013[21]

Επίσης, ο πίνακας ο οποίος δείχνει την πραγματοποίηση των γάμων δείχνει ότι οι γάμοι μειώνονται με την πάροδο του χρόνου, μια μεταβολή η οποία δείχνει να σταθεροποιείται μεταξύ των ετών **2012** και **2013**.

9. Γάμοι κατά είδος⁽¹⁾. Σύμφωνα συμβίωσης, 2009 - 2013					
	2009	2010	2011	2012	2013
Σύνολο	59.212	56.338	55.099	49.710	51.256
Θρησκευτικοί	34.375	30.327	28.472	23.980	25.624
Πολιτικοί	24.837	26.011	26.627	25.730	25.632
Σύμφωνα συμβίωσης	161	180	185	314	581

Πίνακας 39: Γάμοι κατά είδος 2009 - 2013[21]

Και η αντίστοιχη γραφική παράσταση:

Εικόνα 31: Γάμοι κατά είδος 2009 - 2013(γράφημα)[21]

Επίσης στοιχεία που αφορούν θανάτους και γεννήσεις, που δείχνει κάτι το οποίο είχαμε αναφέρει και προηγουμένως: ότι αυξάνονται οι θάνατοι και μειώνονται οι γεννήσεις, κάτι που συνεπάγεται δημογραφικό πρόβλημα.

10. Γεννήσεις – Θάνατοι, 2009 - 2013					
	2009	2010	2011	2012	2013
Γεννήσεις	117.933	114.766	106.428	100.371	94.134
Θάνατοι	108.316	109.084	111.099	116.668	111.794
Διαφορά	9.617	5.682	-4.669	-16.297	-17.660

Εικόνα 32: Γεννήσεις Θάνατοι 2009 - 2013[21]

Αυξητική τάση παρουσιάζουν και τα διαζύγια (μόνο μεταξύ των ετών **2010** και **2011** παρατηρήθηκε μείωση):

11. Διαζύγια, 2008 - 2012					
	2008	2009	2010	2011	2012
Σύνολο	13.163	13.607	13.275	12.705	14.880
Λόγοι διαζυγίου					
Ισχυρός κλονισμός	3.999	4.813	4.647	4.055	3.458
Υπερτετραετής διάσταση	2.595	2.954	3.291	2.864	2.557
Συναινετικό	9.118	8.777	8.589	8.602	11.395
Δε δηλώθηκε αιτία	46	17	39	48	27
Διάρκεια λυθέντος γάμου					
μέχρι 2 έτη	66	83	60	47	214
2 - 5 »	2.015	1.964	1.947	1.830	2.316
5 - 10 »	3.052	3.061	3.114	3.077	3.609
10 +	7.749	8.334	7.884	7.601	8.586
Δε δηλώθηκε	281	165	270	150	155

Πίνακας 40: Διαζύγια 2008 - 2012[21]

3.4 Μελλοντικές προβλέψεις για την πορεία του πληθυσμού

Στους παρακάτω πίνακες, παρουσιάζονται μελλοντικές προβλέψεις της ΕΛΣΤΑΤ, του ΟΗΕ και της EUROSTAT για την εξέλιξη του ελληνικού πληθυσμού:

Έτος	ΕΛΣΤΑΤ		ΟΗΕ		EUROSTAT	
	(.000)	Μεταβολή %	(.000)	Μεταβολή %	(.000)	Μεταβολή %
2010	11.316	.	11.359	.	11.305	.
2015	11.505	1,67	11.492	1,17	11.445	1,24
2020	11.618	0,98	11.569	0,67	11.526	0,71
2025	11.674	0,48	11.603	0,29	11.562	0,31
2030	11.699	0,22	11.621	0,15	11.578	0,14
2035	11.698	0,00	11.640	0,16	11.605	0,23
2040	11.674	-0,21	11.661	0,18	11.630	0,21
2045	11.616	-0,50	11.669	0,07	11.628	-0,02
2050	11.500	-1,00	11.647	-0,19	11.576	-0,45

Πίνακας 41: Μελλοντικές Προβλέψεις[25]

Και ο πίνακας[25] που παρουσιάζει τις προβλέψεις για τις αναλογίες ανάμεσα στις ηλικιακές ομάδες:

Έτος	Κατανομή κατά ομάδες ηλικιών (%)			
	0-14	15-64	65+	100,0
2010	14,6	66,8	18,6	100,0
2015	14,8	65,7	19,5	100,0
2020	15,0	64,5	20,5	100,0
2025	14,5	63,7	21,8	100,0
2030	13,9	62,8	23,3	100,0
2035	13,8	60,8	25,4	100,0
2040	14,2	58,5	27,3	100,0
2045	14,6	56,3	29,1	100,0
2050	15,0	55,0	30,0	100,0

Πίνακας 42: Μελλοντικές προβλέψεις με κατανομή ανά ομάδες ηλικιών[25]

3.5. Στατιστικά στοιχεία πληθυσμού ευρωπαϊκών χωρών

Καθώς η χώρα μας ανήκει σε ένα διεθνές ευρωπαϊκό περιβάλλον, έχει ιδιαίτερη σημασία για εμάς το πώς εξελίσσεται ο πληθυσμός της χώρας μας σε σχέση με τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες, έτσι ώστε να εξάγουμε συμπεράσματα για το εάν το δημογραφικό είναι ένα πρόβλημα, το οποίο αφορά μόνο την χώρα μας ή είναι γενικότερο.

Ένας πίνακας, τον οποίο δανειστήκαμε από την **Wikipedia**, δείχνει την ετήσια αύξηση του πληθυσμού των ευρωπαϊκών χωρών, στο οποίο φαίνεται ξεκάθαρα ότι:

- Η Κύπρος κατέχει την πρώτη θέση και με διαφορά σε σχέση με την δεύτερη Ιρλανδία (πρόκειται για έναν αριθμό ο οποίος πιθανόν οφείλεται στο μικρό της μέγεθος)
- Η Ελλάδα βρίσκεται στην **26^η** θέση, κάτω από τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με τον πληθυσμό της να δείχνει τάσεις στασιμότητας ως προς την αύξησή του
- Την μεγαλύτερη μείωση σημειώνουν η Βουλγαρία και το Μαυροβούνιο, δύο βαλκανικές χώρες

Country Rank		Annual growth (%)
1	 Cyprus	1.48
2	 Ireland	1.20
3	 Norway	1.19
4	 Turkey	1.12
5	 Azerbaijan	0.99
6	 Luxemburg	0.87
7	 Liechtenstein	0.82
8	 Spain	0.81
9	 Sweden	0.57
10	 United Kingdom	0.56
11	 France	0.45
12	 Faroe Islands (Denmark)	0.43
13	 Italy	0.30
14	 Kazakhstan	0.40
15	 Malta	0.38
16	 Netherlands	0.37
17	 Andorra	0.33
18	 Norway	0.33
19	 Albania	0.27
20	 Denmark	0.22
21	 Macedonia	0.25
22	 Portugal	0.21
23	 Switzerland	0.21
-	 European Union	0.22
25	 Slovakia	0.12
26	 Greece	0.01
27	 Finland	0.05
28	 Belgium	0.07
29	 Armenia	0.06
30	 Austria	0.03
31	 Bosnia and Herzegovina	0.01

32	 Poland	-0.06
33	 Moldova	-0.07
34	 Croatia	-0.08
35	 Czech Republic	-0.12
36	 Monaco	-0.12
37	 Slovenia	-0.16
38	 Hungary	-0.17
39	 Germany	-0.18
40	 Romania	-0.25
41	 Lithuania	-0.28
42	 Georgia	-0.33
43	 Belarus	-0.36
44	 Russia	0.19
45	 Serbia	-0.47
46	 Latvia	-0.60
47	 Ukraine	-0.62
48	 Estonia	-0.64
49	 Montenegro	-0.71
50	 Bulgaria	-0.78

Πίνακας 43: Ετήσια αύξηση πληθυσμού ευρωπαϊκών χωρών[26]

Για λόγους πληρότητας της πτυχιακής εργασίας παρουσιάζουμε και τους πληθυσμούς των ευρωπαϊκών χωρών σε έναν πίνακα που πάλι δανειστήκαμε από το **Wikipedia**, από τον οποίο μπορούμε να συμπεράνουμε τα εξής:

- Η Ρωσία και η Γερμανία είναι οι δύο πρώτες σε πληθυσμό χώρες της Ευρώπης
- Η Ελλάδα βρίσκεται στην 13^η θέση
- Η χώρα μας αν κρίνουμε και από την έκταση της είναι αραιοκατοικημένη(οφείλεται στο γεγονός ότι έχει και αρκετές ορεινές περιοχές)
- Τελευταίο βρίσκεται το κρατίδιο του Βατικανού

Name of region ^{a[1]} and territory, with flag	Area (km ²)	Population (1 December 2014 est.)
Total	10,180,000^{o[1]}	742,452,000^{o[1]}
 Russia ^{c[1]}	17,075,400 (3,960,000 in European Russia)	143,700,000 (110,000,000 in European Russia) ^[5]
 Germany	357,168	80,716,000
 Turkey	783,562	76,667,864
 France ^{h[1]}	551,695	66,030,000
 United Kingdom	243,610	64,100,000
 Italy	301,338	60,782,668
 Spain	504,645	46,704,314
 Ukraine	603,628	44,291,413
 Poland	312,679	38,483,957
 Romania	238,391	19,942,642
 Netherlands	41,543	16,856,620
 Belgium	30,528	11,198,638
 Greece	131,957	10,816,286
 Czech Republic	78,866	10,513,209
 Portugal ^{f[1]}	92,212	10,427,301

 Hungary	93,030	9,877,365
 Sweden	449,964	9,716,962
 Azerbaijan	86,600	9,494,600
 Belarus	207,595	9,475,100
 Austria	83,879	8,504,850
 Switzerland	41,285	8,183,800
 Bulgaria	110,994	7,364,570
 Serbia ^{g[1]}	88,361	7,209,764
 Denmark	42,916	5,655,750
 Finland	338,424	5,470,820
 Slovakia	49,035	5,415,949
 Norway	385,178	5,136,700
 Georgia ^{m[1]}	69,700	4,935,880
 Ireland	70,273	4,609,600
 Croatia	56,594	4,284,889
 Bosnia and Herzegovina	51,197	3,871,643

 Moldova ^{b[1]}	33,846	3,557,600
 Albania	28,748	3,020,209
 Armenia	29,743	3,018,854
 Lithuania	65,300	2,944,459
 Slovenia	20,273	2,061,085
 Macedonia	25,713	2,058,539
 Latvia	64,589	1,990,300
 Kosovo ^{P[1]}	10,908	1,859,203
 Estonia	45,227	1,315,819
 Cyprus ^{e[1]}	9,251	1,117,000
 Montenegro	13,812	647,905
 Luxembourg	2,586	549,680
 Malta	316	446,547

 Iceland	103,001	325,671
 Jersey ^{d[1]}	118	97,857
 Andorra	468	85,082
 Isle of Man ^{d[1]}	572	84,497
 Guernsey ^{d[1]}	78	65,345
 Faroe Islands (Denmark)	1,399	49,709
 Liechtenstein	160	37,132
 Monaco	2.02	36,371
 San Marino	61.2	32,576
 Gibraltar (UK)	6.8	30,001
 Åland (within Finland)	1,580	28,666
 Svalbard and Jan Mayen Islands (Norway)	62,049	2,868
 Vatican City	0.44	842

Πίνακας 44: Πληθυσμός ευρωπαϊκών χωρών[26]

Όσο αφορά το προσδόκιμο ζωής, όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα:

- Η Ελλάδα βρίσκεται στην πέμπτη θέση
- Το προσδόκιμο ζωής διαρκώς αυξάνεται τόσο στους άνδρες όσο και στις γυναίκες, μια εξέλιξη η οποία ναί μεν είναι θετική, καθώς οι Έλληνες ζουν περισσότερα χρόνια, όμως σε συνδυασμό με την μείωση των γεννήσεων και την αύξηση των θανάτων οδηγεί στην γήρανση του πληθυσμού που αναλύθηκε προηγουμένως.

12. ΕΕ: Προσδοκώμενη ζωή κατά τη γέννηση, 2011 - 2013						
Χώρες	Άρρενες			Θήλειες		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013
ΕΕ 28	77,3	77,4	...	83,1	83,1	...
Ευρωζώνη						
Αυστρία (AT)	78,3	78,4	78,6	83,8	83,6	83,8
Βέλγιο (BE)	78,0	77,8	78,1	83,3	83,1	83,2
Γαλλία (FR)	78,7	78,7	79,0	85,7	85,4	85,6
Γερμανία (DE)	78,4	78,6	78,6	83,2	83,3	83,2
Ελλάς (EL)	78,0	78,0	78,7	83,6	83,4	84,0
Εσθονία (EE)	71,4	71,4	72,8	81,3	81,5	81,7
Ιρλανδία (IE)	78,6	78,7	79,0	83,0	83,2	83,1
Ισπανία (ES)	79,5	79,5	80,2	85,6	85,5	86,1
Ιταλία (IT)	79,7	79,8	80,3	84,8	84,8	85,2
Κύπρος (CY)	79,3	78,9	80,1	83,1	83,4	85,0
Λετονία (LV)	68,6	68,9	69,3	78,8	78,9	78,9
Λιθουανία (LT)	68,1	68,4	68,5	79,3	79,6	79,6
Λουξεμβούργο (LU)	78,5	79,1	79,8	83,6	83,8	83,9
Μάλτα (MT)	78,6	78,6	79,6	83,0	83,0	84,0
Ολλανδία (NE)	79,4	79,3	79,5	83,1	83,0	83,2
Πορτογαλία (PT)	77,3	77,3	77,6	83,8	83,6	84,0
Σλοβακία (SK)	72,3	72,5	72,9	79,8	79,9	80,1
Σλοβενία (SL)	76,8	77,1	77,2	83,3	83,3	83,6
Φινλανδία (FI)	77,3	77,7	78,0	83,8	83,7	84,1
Εκτός Ευρωζώνης						
Βουλγαρία (BG)	70,7	70,9	71,3	77,8	77,9	78,6
Δανία (DK)	77,8	78,1	78,3	81,9	82,1	82,4
Ηνωμένο Βασίλειο (UK)	79,0	79,1	...	83,0	82,8	...
Κροατία (HR)	73,8	73,9	74,5	80,4	80,6	81,0
Ουγγαρία (HU)	71,2	71,6	72,2	78,7	78,7	79,1
Πολωνία (PL)	72,5	72,6	73,0	81,1	81,1	81,2
Ρουμανία (RO)	70,8	70,9	71,6	78,2	78,1	78,7
Σουηδία (SE)	79,9	79,9	80,2	83,8	83,6	83,8
Τσεχική Δημοκρατία (CZ)	74,8	75,1	75,2	81,1	81,2	81,3

Πίνακας 45: Προσδόκιμο ζωής ευρωπαϊκών χωρών[21]

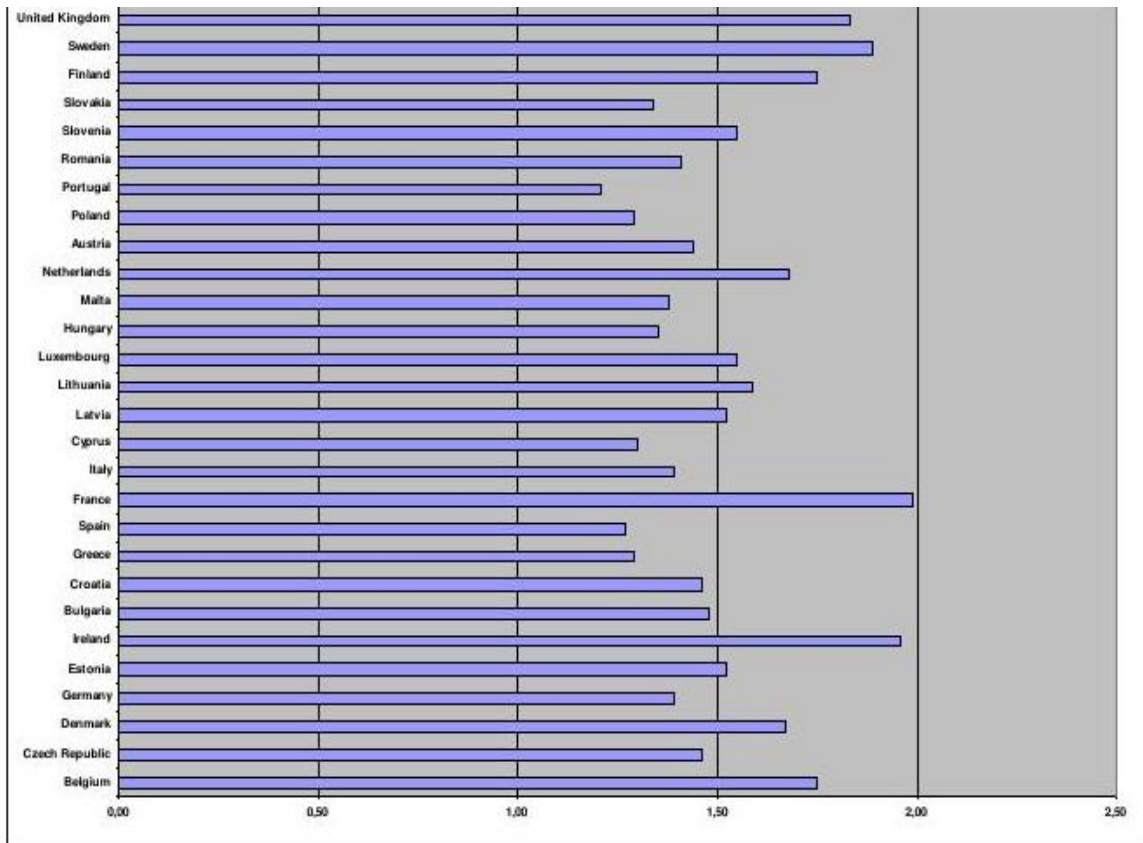
Ακολουθεί ο πίνακας με τους δείκτες γεννητικότητας των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ένας πίνακας ο οποίος είναι απογοητευτικός για την χώρα μας, η οποία βρίσκεται 3 θέσεις πριν από το τέλος.

Χώρα	Δείκτης Γεννητικότητας
Ιρλανδία	15,7
Ην. Βασίλειο	12,8
Γαλλία	12,6
Σουηδία	11,9
Κύπρος	11,8
Βέλγιο	11,4

Λουξεμβούργο	11,3
Φινλανδία	11
Σλοβενία	10,7
Εσθονία	10,6
Ολλανδία	10,5
Δανία	10,4
Τσεχία	10,3
Λιθουανία	10,2
Πολωνία	10
Ρουμανία	10
Κροατία	9,8
Λεττονία	9,8
Μάλτα	9,8
Ισπανία	9,7
Βουλγαρία	9,5
Αυστρία	9,4
Ουγγαρία	9,1
Ιταλία	9
Ελλάδα	9
Πορτογαλία	8,5
Γερμανία	8,4

Πίνακας 46: Δείκτες Γεννητικότητας χωρών Ευρωπαϊκής Ένωσης[10]

Ανάλογη τάση παρουσιάζει και το γράφημα με τους δείκτες γονιμότητας, με την Ελλάδα να κατέχει και στην περίπτωση του δείκτη αυτού μια από τις τελευταίες θέσεις:

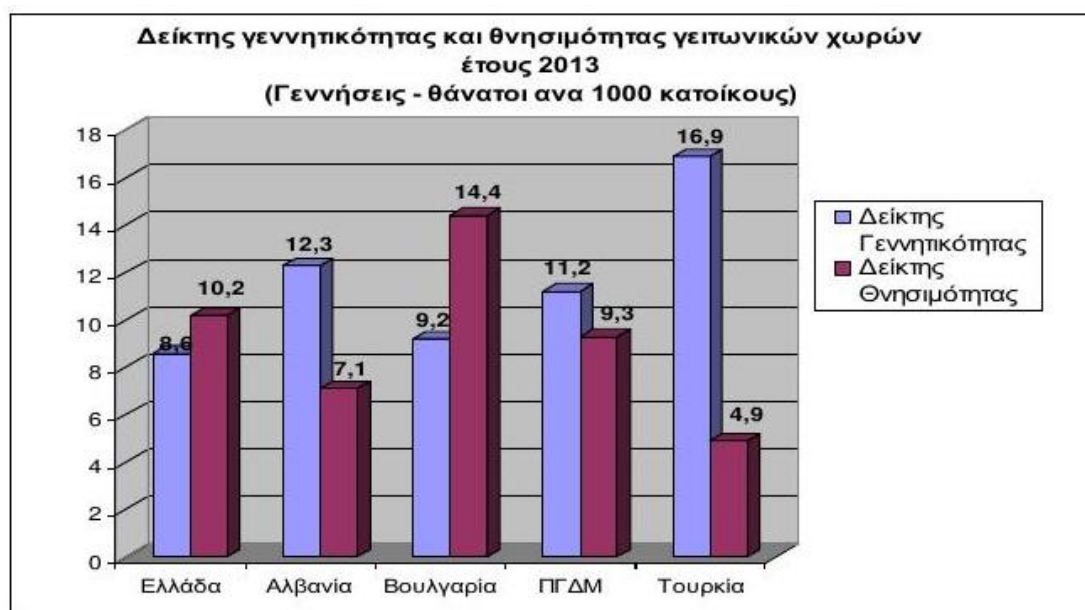
Εικόνα 33: Δείκτης Γονιμότητας χωρών ΕΕ[10]

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ

4.1. Εθνικές Συνέπειες

Πριν αναφερθούμε στις εθνικές συνέπειες του δημογραφικού προβλήματος στην χώρα μας, αξίζει να παραθέσουμε κάποια χρήσιμα γραφήματα, τα οποία θα χρησιμοποιήσουμε στην ανάλυσή μας,

Κατ' αρχήν, στην επόμενη εικόνα φαίνεται ο δείκτης γεννητικότητας και θνησιμότητα όσο αφορά την Ελλάδα και γειτονικές της χώρες (Ελλάδα, Αλβανία, Βουλγαρία, ΠΓΔΜ, Τουρκία) για το έτος **2013**. Όσο αφορά τα στοιχεία αυτά, η Ελλάδα παρουσιάζει τον μικρότερο δείκτη γεννητικότητας και τον δεύτερο μεγαλύτερο δείκτη θνησιμότητας. Είναι μάλιστα αξιοσημείωτο ότι η Τουρκία παρουσιάζει διπλάσιο δείκτη γεννητικότητας σε σχέση με την Ελλάδα, και υπό-διπλάσιο δείκτη θνησιμότητας σε σχέση με την χώρα μας (πρόκειται για δύο παρατηρήσεις που πρέπει να ληφθούν πολύ σοβαρά υπόψη)[10]

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ 30-9-2014, ΦΥΣΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ 2013)

Εικόνα 34: Δείκτης Γεννητικότητας και Θνησιμότητας γειτονικών χωρών 2013[10]

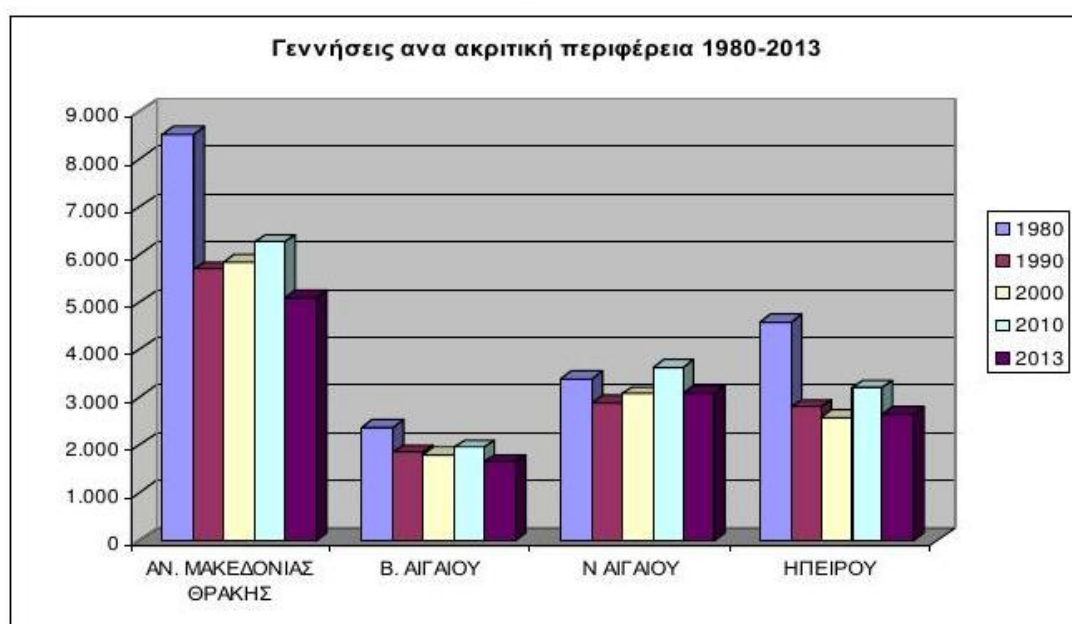
Ας δούμε όμως και πως εξελίσσονται οι γεννήσεις σε παραμεθόριες περιοχές της χώρας στο διάστημα, το οποίο μας ενδιαφέρει:

Γεννήσεις σε παραμεθόριες περιφέρειες της Ελλάδας ετών 1980-2013

	ΑΝ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΘΡΑΚΗΣ	Β. ΑΙΓΑΙΟΥ	Ν ΑΙΓΑΙΟΥ	ΗΠΕΙΡΟΥ
1980	8.531	2.371	3.387	4.578
1990	5.685	1.841	2.880	2.802
2000	5.847	1.797	3.069	2.576
2010	6.267	1.944	3.626	3.215
2013	5.103	1.639	3.094	2.644

Πίνακας 47 : Γεννήσεις σε παραμεθόριες περιφέρειες της Ελλάδας[10]

Και η αντίστοιχη γραφική παράσταση με τα αποτελέσματα:

Πηγή: e-demography.gr

Εικόνα 35: Γεννήσεις ανά ακριτική περιφέρεια[10]

Αυτό που μπορούμε εύκολα να διαπιστώσουμε είναι ότι οι γεννήσεις σε περιφέρειες που είναι κρίσιμες για την χώρας μας διαρκώς μειώνονται, μια εξέλιξη, η οποία είναι αρκετά ανησυχητική.

Είναι φανερό πως μια από τις βασικότερες συνέπειες του δημογραφικού προβλήματος είναι το ότι διακυβεύεται η συνέχεια του έθνους. Αυτό πολύ απλά σημαίνει ότι με βάση τα στατιστικά που παρουσιάστηκαν παραπάνω, από τα οποία πρέπει να συγκρατήσουμε:

- την μείωση των γεννήσεων
- την αύξηση της θνησιμότητας
- την μετανάστευση Ελλήνων στο εξωτερικό
- την υποδοχή μεταναστών και την εγκατάστασή τους στην Ελλάδα

ότι αλλοιώνεται η φυσιογνωμία του ελληνικού έθνους. Χωρίς να θέλουμε να κινδυνολογήσουμε και να έλθουμε στο άλλο άκρο, απλά βασιζόμενοι απλά και μόνο στα στοιχεία, εφιστούμε την προσοχή ως προς την ομοιογένεια του ελληνικού έθνους.

Πρόκειται για μια εξέλιξη, που όπως είναι προφανές επηρεάζει και τις αναλογίες ως προς θρήσκευμα, μια ανάλυση βέβαια που ξεφεύγει από τα πλαίσια της συγκεκριμένης πτυχιακής εργασίας.

Προηγουμένως παρουσιάσαμε στατιστικά στοιχεία τα οποία έδειχναν:

- Μικρότερο δείκτη γεννητικότητας και μεγαλύτερο δείκτη θνησιμότητας σε σχέση με γειτονικές χώρες
- Μείωση των γεννήσεων σε παραμεθόριους περιοχές της χώρας.

Πρόκειται για 2 στοιχεία πολύ βασικά στην ανάλυσή μας, που καταδεικνύουν το πόσο ευάλωτη είναι η χώρα μας σε εθνικό επίπεδο, καθώς σε κρίσιμες περιοχές για την εθνική της κυριαρχία και ομοιογένεια, παρουσιάζει μείωση των γεννήσεων, κάτι το οποίο αν συνδυαστεί με αύξηση της γεννητικότητας των γειτονικών χωρών, μπορεί να οδηγήσει σε αλλοίωση του ελληνικού στοιχείου στην παραμεθόριο.

4.2. Επίδραση στις Ένοπλες Δυνάμεις

Ανεπηρέαστες βέβαια δεν θα μπορούσαν να μείνουν και οι Ένοπλες Δυνάμεις της Χώρας μας από την όξυνση του δημογραφικού προβλήματος. Προκειμένου να ενισχύσουμε τους ισχυρισμούς μας θα πρέπει να αναλογιστούμε το εξής:

- Μειώνονται διαρκώς οι γεννήσεις αρρένων
- Ζητούνται συνεχώς αναβολές στρατεύσης εξαιτίας σπουδών ή άλλων παραγόντων
- Πολλοί άνδρες δυνητικά στρατεύσιμοι μεταναστεύουν στο εξωτερικό, χωρίς καν να υπηρετήσουν την θητεία τους
- Ας αναφέρουμε και την συνεχή μείωση των αμυντικών δαπανών εξαιτίας της οικονομικής κρίσης

Όλοι οι παραπάνω παράγοντες αποδυναμώνουν συνεχώς τις Ένοπλες Δυνάμεις της χώρας, οι διοικήσεις των οποίων βλέπουν χρόνο με τον χρόνο να μειώνονται οι στρατεύσιμοι.

Με τον τρόπο αυτό μειώνονται διαρκώς οι άνδρες που επανδρώνουν μονάδες κρίσιμης και ζωτικής σημασίας για την ασφάλεια της χώρας, όπως αυτές που βρίσκονται στον Έβρο ή σε απομακρυσμένα νησιά. Το αποτέλεσμα είναι προφανώς η ανεπαρκής φύλαξή τους και δημιουργία αισθήματος ανασφάλειας στους κατοίκους τους.

Η αδυναμία αυτή σε συνδυασμό με την διαρκή αύξηση του πληθυσμού των γειτονικών μας χωρών, και ιδιαίτερα της Τουρκίας, που ιδιαίτερα τον τελευταίο καιρό προβάλλει ιδιαίτερα αυξημένες απαιτήσεις για τα κυριαρχικά της δικαιώματα, καθιστούν την χώρας μας τον αδύναμο παίκτη στην οκακίερα της διεκδίκησης των γεωπολιτικών της δικαιωμάτων ειδικά στην περιοχή του Αιγαίου

Όλα αυτά βέβαια έρχονται σε συνδυασμό με την μείωση των αμυντικών δαπανών, που σε μεγάλο βαθμό αδρανοποιεί τον αμυντικό μηχανισμό της Ελλάδας.

4.3. Αποδυνάμωση της περιφέρειας

Τα προηγούμενα στατιστικά στοιχεία δείχνουν ολοφάνερα όχι μόνο μείωση του πληθυσμού της χώρας, αλλά και μείωση του πληθυσμού της περιφέρειας και συγκέντρωσή του σε μεγάλα αστικά κέντρα. Η τάση αυτή που επικρατεί στην εξέλιξη του ελληνικού πληθυσμού δημιουργεί ολέθριες συνέπειες στην ανάπτυξη της περιφέρειας, μια τάση που δεν παρατηρείται στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες. Έτσι λοιπόν:

- Πλήττονται οι αγροτικές περιοχές, καθώς ερημοποιούνται και δεν προτιμούνται πλέον από τους νέους, οι οποίοι στρέφονται σε μεγάλες πόλεις. Κύριο επακόλουθο είναι και η πληγή της αγροτικής παραγωγής, η οποία σημειώνει ούτως ή άλλως πτώση και παρακμή
- Εγκαταλείπεται η περιφέρεια, η οποία ανέκαθεν δημιουργούσε τις ευνοϊκότερες των συνθηκών για την δημιουργία οικογένειας. Με τον τρόπο αυτό πλήττεται ακόμη περισσότερο η αύξηση του ελληνικού πληθυσμού, καθώς πιο δύσκολα δημιουργούνται νέες οικογένειες.
- Οι Έλληνες συγκεντρώνονται σε μεγάλα αστικά κέντρα, όπου κυριαρχεί το άγχος, η πολύωρη εργασία και οι πολλαπλές μετακινήσεις. Με τον τρόπο αυτό αυξάνονται πολλαπλώς τα έξοδά τους και αποπροσανατολίζονται από την δημιουργία οικογένειας και ιδιαίτερα οικογένειας με πολλά μέλη
- Η ερημοποίηση της περιφέρειας και ιδιαίτερα των ακριτικών νησιών και περιοχών συνδέεται άμεσα με τα εθνικά θέματα που αναφέρθηκαν προηγουμένως
- Δημιουργείται ένα ανισόρροπο μοντέλο ανάπτυξης της χώρας, που όμοιο του δύσκολα συναντάται αλλού.

4.4. Οικονομικές Συνέπειες

Μείωση γεννήσεων, μετανάστευση Ελλήνων στο εξωτερικό και αποδυνάμωση της περιφέρειας αποτελούν ένα εκρηκτικό μίγμα, το οποίο σε

συνδυασμό με τις δύσκολες οικονομικές συνθήκες που επικρατούν στην χώρα μας, δημιουργούν οδυνηρές οικονομικές συνέπειες, καθώς:

- Μειώνονται τα εργατικά χέρια. Πρόκειται για μια συνέπεια βέβαια, η οποία εξαιτίας της οικονομικής κρίσης δεν είναι ορατή, όμως σε συνθήκες ανάπτυξης θα μπορούσε να αποβεί μοιραία
- Αξιόλογο επιστημονικό προσωπικό της χώρας μεταναστεύει στο εξωτερικό. Με τον τρόπο αυτό άτομα αξιόλογα τα οποία θα μπορούσαν να συμβάλλουν στην ανόρθωση της ελληνικής οικονομίας, προσφέρουν τις υπηρεσίες τους πλέον σε χώρες του εξωτερικού
- Κλείνουν σχολεία: Πρόκειται για το άμεσο επακόλουθο του δημογραφικού προβλήματος, καθώς μείωση των γεννήσεων σημαίνει λιγότερα παιδιά στο σχολείο. Είναι μια εξέλιξη, η οποία σε συνδυασμό με την οικονομική συγκυρία της εποχής οδηγεί σε συγχωνεύσεις σχολείων και άρα απολύσεις εκπαιδευτικών
- Γήρανση του πληθυσμού σημαίνει στην ουσία περισσότεροι συνταξιούχοι από εργαζομένους. Αυτό συνεπάγεται ότι αυξάνονται διαρκώς οι ανάγκες για ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, για την κάλυψη των οποίων δεν αρκούν οι εισφορές των διαρκών μειωμένων εργαζομένων. Έτσι, το ασφαλιστικό σύστημα της χώρας πλήγεται και δημιουργούνται διαρκώς τρύπες σε αυτό, με αποτέλεσμα να πρέπει να εφευρισκονται διαρκώς τρόποι ώστε να καταστεί αυτό βιώσιμο. Η μόνη λύση που μέχρι στιγμής εφαρμόζεται είναι η αύξηση των ασφαλιστικών εισφορών και η μείωση των μισθών και των συντάξεων, δύο πρακτικές που μειώνουν την αγοραστική τους ικανότητα και με τον τρόπο αυτό δημιουργείται ένας φαύλος κύκλος στην οικονομία.
- Η εγκατάλειψη της υπαίθρου μεταβάλλει το πρότυπο ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας, με αποτέλεσμα αυτή πλέον να μην στηρίζεται στην αγροτική παραγωγή και στα συγκριτικά πλεονεκτήματα που αυτή προσφέρει.

4.5. Κοινωνικές Συνέπειες

Δεν θα πρέπει να παραβλέψουμε όμως και τις κοινωνικές διαστάσεις που μπορεί να λάβει το δημογραφικό πρόβλημα, καθώς και η ίδια η ελληνική κοινωνία πλήττεται μέσω της διαρκούς μείωσης του πληθυσμού. Πιο συγκεκριμένα:

- Οι Έλληνες απομακρύνονται όπως αναφέραμε προηγουμένως από το πρότυπο της οικογένειας. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να διαφοροποιούνται πλέον τα πρότυπα στην κοινωνία και αρκετοί από τους συμπολίτες μας να μην προσανατολίζονται στην δημιουργία οικογένειας και στην απόκτηση παιδιών.
- Ο αποπροσανατολισμός από την δημιουργία οικογένειας δημιουργεί άτομα μοναχικά, τα οποία προτιμούν να ζουν μόνα τους, στις ιδιαίτερα απαιτητικές συνθήκες των μεγαλουπόλεων. Το αποτέλεσμα είναι να παρουσιάζουν διάφορα κοινωνικά σύνδρομα, όπως κατάθλιψη ή απομόνωση από το κοινωνικό σύνολο. Το γεγονός αυτό πλήττει την συνοχή του κοινωνικού συνόλου, το οποίο πλέον αποτελείται από άτομα αποξενωμένα μεταξύ τους με χαλαρούς κοινωνικούς δεσμούς
- Η απομάκρυνση από το αγροτικό μοντέλο ανάπτυξης και τις αγροτικές περιοχές, οδηγεί αναπόφευκτα την αναζήτηση ξένων εργατικών χεριών, που δέχονται με λιγότερα χρήματα από τους Έλληνες να ασχοληθούν με αγροτικές εργασίες. Η τακτική αυτή όμως πλήττει και πάλι την συνοχή του κοινωνικού συνόλου, καθώς αυξάνεται το αίσθημα της ξενοφοβίας και σε μερικές ακραίες περιπτώσεις οδηγούμαστε στην εμφάνιση ακραίων ρατσιστικών φαινομένων
- Εξαιτίας της τρύπας που δημιουργείται στο ασφαλιστικό σύστημα εξαιτίας της γήρανσης του πληθυσμού , αδυνατεί στο κράτος να παρέχει υπηρεσίες πρόνοιας σε άτομα που το έχουν πραγματικά ανάγκη. Με τον τρόπο αυτό οδηγούμαστε σε ακραία κοινωνικά και

δυσάρεστα φαινόμενα, που οδηγούν σε εγκληματικές ενέργειες όπως είναι:

- κλοπές
- ναρκωτικά
- βία

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Σύμφωνα με τα όσα αναλυτικά στοιχεία παρουσιάστηκαν παραπάνω, όλοι θα μπορούσαμε να συγκλίνουμε στο εξής συμπέρασμα:

Η Ελλάδα αντιμετωπίζει σημαντικό δημογραφικό πρόβλημα, το οποίο αναμένεται να ενταθεί σε μεγαλύτερο βαθμό τα επόμενα έτη. Πρόκειται μια εξέλιξη με αρκετά αρνητικές συνέπειες για την χώρα μας, η οποία πηγάζει συνοπτικά από τα ακόλουθα αίτια:

- Οικονομική κρίση
- Μείωση των γεννήσεων
- Αλλαγή τρόπου ζωής των Ελλήνων
- Αστικοποίηση
- Μεταβολή του οικονομικού μοντέλου ανάπτυξης της χώρας
- Τάσεις μετανάστευσης Ελλήνων στο εξωτερικών, εξαιτίας μεγαλύτερων ευκαιριών επαγγελματικής ανέλιξης και περισσότερων ευκαιριών για καλύτερη ζωή
- Η αύξηση της θνησιμότητας εξαιτίας περισσότερων ιατρικών κινδύνων

Όλοι αυτοί οι παράγοντες αναλύθηκαν στο κείμενο της πτυχιακής εργασίας και οδηγούν στην όξυνση του δημογραφικού προβλήματος που απασχολεί την χώρα μας.

Πρόκειται για μια εξέλιξη, η οποία και σε συνδυασμού με τους ραγδαίους ρυθμούς αύξησης του πληθυσμού των γειτονικών μας χωρών επιφέρει αρνητικό πρόσημο σε εθνικό επίπεδο, καθώς καθιστά την χώρα μας αδύναμο παίκτη στις διεθνείς εξελίξεις. Επιπλέον αναφέρθηκαν συνέπειες σε:

- οικονομικό τομέα
- κοινωνικό τομέα
- Επάνδρωση των Ενόπλων Δυνάμεων
- Εθνική συνοχή

Βέβαια, οι διαπιστώσεις και τα στατιστικά στοιχεία είναι θεμιτά, ωστόσο θα πρέπει να συνοδεύονται και από κάποιες προτάσεις, ώστε να γίνουν οι κινήσεις προς την σωστή κατεύθυνση και να ληφθούν τα απαραίτητα μέτρα. Κανείς δεν ισχυρίζεται ότι πρόκειται για μια εύκολη υπόθεση το φαινόμενο της μείωσης του ελληνικού πληθυσμού, ωστόσο θα ήταν φρόνιμο να καταβληθεί μια στοιχειώδη προσπάθεια. Έτσι λοιπόν προτείνονται:

- Να ληφθεί μεγαλύτερη πρόνοια και αν είναι δυνατόν, παρά τις δύσκολες οικονομικές συνθήκες, να ενισχυθούν οι πολύτεκνες οικογένειες, είτε με μεγαλύτερα επιδόματα είτε μέσω διευκολύνσεων στην φορολογία. Με τον τρόπο αυτό θα δίνεται μεγαλύτερο κίνητρο στους Έλληνες να δημιουργήσουν οικογένεια και μάλιστα με αρκετά παιδιά
- Να ενισχυθεί ποιοτικά και ποσοτικά ο αγροτικός τομέας. Οι τρόποι με τους οποίους μπορεί να γίνει αυτό είναι αρκετοί και ενδεικτικά μπορούμε να αναφέρουμε:
 - ο Στροφή σε σύγχρονες καλλιέργειες
 - ο Εκμετάλλευση ευρωπαϊκών προγραμμάτων
 - ο Παροχή κινήτρων σε νέους αγρότες

Με τον τρόπο αυτό οι νέοι θα στραφούν πάλι στην αγροτική παραγωγή, θα επιστρέψουν στην περιφέρεια, με ότι αυτό μπορεί να συνεπάγεται. Περιφέρεια σημαίνει καλύτερες και πιο ανθρώπινες συνθήκες διαβίωσης και άρα καλύτερες προϋποθέσεις για την δημιουργία οικογένειας

- Εξίσου σημαντικά κίνητρα θα πρέπει να δοθούν και σε άτομα διάφορων ειδικοτήτων και ειδικότερα δημοσίων υπαλλήλων, έτσι ώστε να ζήσουν σε ακριτικές και νησιωτικές περιοχές(φοροαπαλλαγές, αύξηση μισθών κτλ)
- Ειδικό καθεστώς ΦΠΑ σε νησιωτικές και ακριτικές περιοχές

- Ενίσχυση του θεσμού των βρεφονηπιακών σταθμών και των ολοήμερων σχολείων και βελτίωση των συνθηκών λειτουργίας τους. Με τον τρόπο αυτό θα δίνεται η ασφάλεια και η σιγουριά στους γονείς έτσι ώστε να μπορούν να εμπιστεύονται τα παιδιά τους εκεί χωρίς άγχος
- Θέσπιση ειδικού νομοθετικού πλαισίου έτσι ώστε να παρέχονται σε διευκολύνσεις νέους να πραγματοποιούν γάμο(για παράδειγμα δάνειο με χαμηλότερο επιτόκιο για την δημιουργία κατοικίας, ή φοροαπαλλαγές για τα πρώτα 5 χρόνια που είναι παντρεμένοι)
- Υποχρεωτική στράτευση για τους άντρες μόλις ενηλικιωθούν
- Ενίσχυση του θεσμού των Ενόπλων Δυνάμεων και αύξηση των αμυντικών δαπανών σε νησιά και απομακρυσμένες περιοχές, έτσι ώστε να δημιουργείται έντονο αίσθημα ασφάλειας σε όλους τους Έλληνες
- Κίνητρα για επαναπατρισμό Ελλήνων του εξωτερικού
- Συνεχής ενημέρωση των Ελλήνων από μικρή ηλικία για την σημασία του θεσμού της οικογένειας

Πρόκειται για προτάσεις, οι οποίες θα είναι ανεδαφικές αν η Ελλάδα δεν αποδεσμευτεί από την οικονομική κρίση και δεν οδεύσει προς την ανάπτυξη, δίνοντας πραγματικές ευκαιρίες στους Έλληνες να παραμείνουν και να προοδεύσουν στην χώρα, οδηγώντας την χώρα σε καλύτερες μέρες και γιατί όχι με θεαματικές εξελίξεις στο θέμα του πληθυσμού της. Απαιτείται επομένως:

- Διαφορετικό μοντέλο ανάπτυξης
- Στροφή προς εκμετάλλευση πλουτοπαραγωγικών πηγών της χώρας
- Εκμετάλλευση γεωστρατηγικής θέσης
- Ανάπτυξη διμερών σχέσεων με νέες χώρες
- Στροφή προς νέες αγορές
- Καλύτερο και δικαιότερο φορολογικό καθεστώς
- Εκμετάλλευση πηγών ενέργειας

- Πιο δίκαιο κράτος που να μην απομονώνει τους άξιους
- Σύνδεση πανεπιστημίου με αγορά εργασίας
- Εξορθολογισμός δαπανών
- Κοινωνικό κράτος πρόνοιας
- Στενή συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Ένωση για αποδοτική απορρόφηση του νέου ΕΣΠΑ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ - ΠΗΓΕΣ

- [1]. <https://el.wikipedia.org/Δημογραφία>
- [2]. <http://www.statistics.gr/>
- [3]. https://el.wikipedia.org/wiki/Κατηγορία:Ελληνικές_απογραφές_πληθυσμού
- [4]. https://el.wikipedia.org/wiki/Ελληνική_απογραφή
- [5]. <http://www.olympia.gr>
- [6]. <http://www.statistics.gr/2011-census-pop-hous>
- [7]. Ζιωγα Μ, Δημογραφικό Πρόβλημα και Σύνταγμα, Ιούνιος 2012
- [8]. Ελληνική Στατιστική Αρχή, Δελτίο Τύπου, Φυσική Κίνηση Πληθυσμού (Έτος 2014)
- [9]. <http://www.kathimerini.gr/759391/article/epikairothta/ellada/anasfaleia-kai-anergia-frenaroy-n-tis-gennhseis>
- [10]. <https://iknowgr.wordpress.com/>
- [11]. <http://www.protothema.gr/greece/article/366227/elstat-apo-ti-pethanan-oi-ellines-to-2012-/>
- [12]. <http://www.kesoiaa.gr/αυξηση-αυτοκτονίες-ελλαδα>
- [13]. <http://www.enet.gr/?i=news.el.article&id=127379>
- [14]. <http://www.iatronet.gr/eidiseis-nea/epistimi-zwi/news/32853/i-ellada-katatassetai-stis-prwtes-theseis-metaxy-twn-kratwn-melwn-tis-evrwpakis-enwsis-se-giraskonta-plithysmo.html>
- [15]. <http://www.tanea.gr>
- [16]. <http://www.naftemporiki.gr/story/889062/simantiko-problima-i-upogonimotita-stin-ellada>
- [17]. <https://el.wikipedia.org/wiki/Εκτρωση>
- [18]. <http://www.imommy.gr/mama/psychologia/article/995/amblwseis--mia-thliberh-prwtia/>
- [19]. <http://www.protothema.gr/greece/article/484098/proti-i-ellada-stis-ektroseis-se-oli-tin-europi/>
- [20]. Γκουρνέλου Θ, Αναζητώντας τους Έλληνες μετανάστες
- [21]. Ελληνική Στατιστική Αρχή, Ελλάς με Αριθμούς, Σεπτέμβριος 2015

- [22]. Ελληνική Στατιστική Αρχή, Ανακοίνωση δημογραφικών και κοινωνικών χαρακτηριστικών του Μόνιμου Πληθυσμού, 2011
- [23]. Η σύγκριση των απογραφών νόμιμου πληθυσμού 2001 - 2011, Αθήνα 2012
- [24]. Κοτζαμάνης Β, Ο πληθυσμός της Ελλάδας μειώνεται; Μια πρώτη κριτική ανάλυση των προσωρινών αποτελεσμάτων της απογραφής του 2011
- [25]. Παπαδάκης, Κογεβίνας, Τριχόπουλος, Ο πληθυσμός της Ελλάδας: Θεωρήσεις - Προοπτικές -Προσανατολισμοί
- [26]. https://en.wikipedia.org/wiki/Demographics_of_the_European_Union